

ESTI
R. HYDUS-
RAAMATUKOGU

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 10. XI aastakäik

15. mail 1936

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 2.50
Poolaastas . . . " 1.50
Välismaale . . . " 5.00
Poolaastas . . . " 3.00

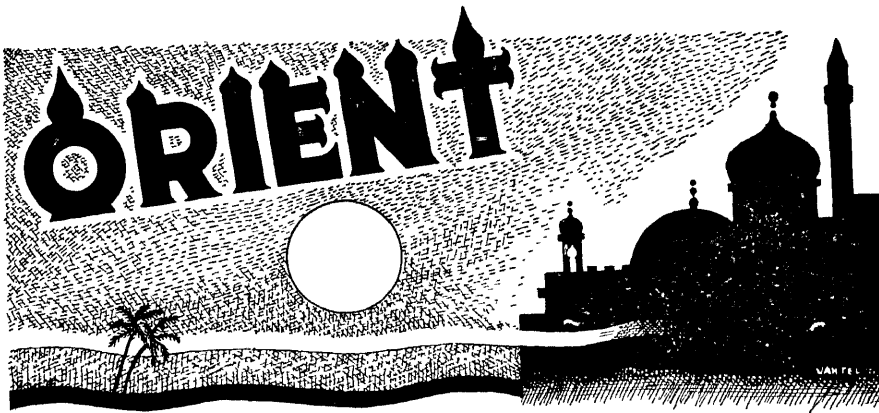
Toimetus ja talitus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . . kr. 30.00
1/2 " . . . " 16.50
1/4 " . . . " 10.00
Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Kaupmeeste majanduslik organiseerimine. Ühistegelise kaubanduse õige pale. Omakulud tööstuses ja nende arvestamine. Riigikohtu otsuseid maksustamise küsimusis. Äride register. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedelid.

Võluvad idamaa paberossid

Laferme

DANCING-RESTORAN

Tatari 4 „NIZZA“ Tel.475-96

Igal õhtul kabaree ja tants

Pühapäeviti

kella-5-tee

täielise eeskavaga.

Täielikum välismaa nahkade ja kummeeritud riie ostukoht Eestis

Ševroo, seemis,
lakk, safjan,
kindanahad, fantasii,
kummeeritud riie, seemis-
riie, nahavärvid ja lakid

Kaubad igas värvis ja mustris

Müük ainult suurei arvul

PÕHJA KAUBANDUS-AGENTUUR

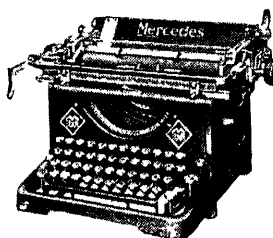
Tallinn, S. Tartu m. 4

Telefon 302-62

Kirjutusmasin MERCEDES on moodsa bürootehnika tippsaavutus!

MERCEDES

kirjutusmasinad kontorite ja asutuste jaoks
on vaatamata oma peenele konstruktsioonile
vastupidavad ja kergelt käsitatavad

Peaesindaja:

MEHKS & Ko.

Tallinn, Vene 19, Tallinn

Telefonid: 469-49, 472-64

Kirjad, mis on kirjutatud **MERCEDES**-masinal, saavutavad edu!

Kaupmeeste majanduslik organiseerimine.

K.-t.-koja nõuniku A. Mändvere kõne kokkuvõte kaupmeeste kongressil.

Viimasel ajal annab end ikka teravamini tunda võistlus ühistegeliste kaupluste ja erakaubanduslike ettevõtete vahel, kusjuures ühistegelise kaubandus etendab tunduvalt aktiivsemat osa.

Eestis olemasolevast 10.000 erakaubanduslikust ettevõttest ligi 7.000 kauplust omab III järgu kaubandusliku äritunnistuse ja kuulub seega maa ja linna väikekaupmeeste hulka. Sellest arvust asub maal vähimalt 3000 ja linnades ligi 5000 väikekaubanduslikku ettevõtet, mis teevad oma sisseostud täiesti juhuslikult, sealt, kust aga kaupa tarviduse korral lähemalt ja kiiremini saab. Nii ostetakse õige suurte summade eest kaupu ühistegelisest kauplusist, aidates sellega tõsta ühistegelise kaubanduse käivet. On olnud ka sääraseid juhtumeid, kus erakaupmees ühesuguste hindade ja ostutingimuste juures ei osta oma kaupa mitte erakaupmehelt, vaid ühistegelisest kauplusest, osutades sellega nähtusele, et meil erakaupmeeste hulgas on küllalt veel ebatäielikku elementi, kes ise oma võistlejale annavad trumbid kätte. On kuidagi kujunenud vaade, et erakaupmehelt tuleb osta vaid siis, kui selle hinnad on tunduvalt madalamad ja maksumis tingimused soodsamad kui ühistegelises kaupluses. See on aga täiesti väär seisukoht, millest erakaupmehed peaksid vabanema, sest sel teel surmatakse üksteise järele erakaupmehi ja asetatakse ühistegelised kauplused väljaspoole võistlust.

Kuidas toimivad aga ühistegelised kaubanduslikud ettevõtted? Ühiskaupluste arv praegu on veidi üle 400, moodustades seega ainult 4,1% kaubanduslike ettevõtete üldarvust. Aga need kauplused ostavad peaaegu kõik oma kaubad keskühingult ETK. 1935. a. ETK käive ulatus 18 miljoni kroonini, kuna ühiskaupluste käive siseturul tegi välja 25 miljonit krooni. See käive moodustab ligemale 15% kogu era-väikekaubanduse käivest.

Analüüsides ühistegelise kaubanduse käivet viimase nelja aasta jooksul, s. o. pärast kriisiaegade möödumist, näeme, et see on 1932. a. võrreldes tõusnud 40% võrra, kuna erakaubanduse käive sama aja jooksul säärast tõusu ei ilmuta. Edasi näeme, et ühistegelise kaubanduse kapital voolab aastas 9 korda ringi, missugust kiirust ringvoolus erakaubandusse investeeritud kapital ei saavuta. Põhjus on siin küllalt selge ja käegakatsutav. Erakaubanduslikud ettevõtted ostavad oma kaubad organiseerimatult kuna ühistegeliste

kaubanduslike ettevõtete seljataga seisab ETK, olles selleks faktoriks, mis võimaldab ühiskauplustele kiiret kapitali ringvoolu ja käivete järjekindlat tõusu.

Erakaubandus pole seni peaaegu midagi ära teinud ühise sisseostu keskuse loomiseks Eestis, mille ümber võiks koondada suurema arvu meie väikekaubanduslikke ettevõtteid ja mis oleks nende arendajaks ning võistlusvõime tõstjaks võistluses ühiskaubandusega. Meil kuulub ikka veel pessimistlikke arvamisi, nagu oleks säärase majandusliku keskuse loomine utopia ja selle ellukutsumine üle jõu käiv.

Saksamaal on tegutsemas rohkesti sääraseid majanduslikke keskusi. Silmapaistvalt edenenud on seal väikekaupmeestele ühise sisseostuvõimaluste loomine. Nii töötab Saksas 430 kaupmeeste majanduslikku ühingut, kelle liikmete arv ulatub 28.000-le ja kellele kuulub üle 30.000 kaupluse 5.600 linnas ja alevis. Need ühingud on koondunud ühesse keskkühingusse „Edeka“ (Einkaufsgenossenschaft Deutscher Kolonialwarenhändler — Saksa koloniaalkaupmeeste sisseostuühing). See keskkühing on müünud läbi (1931. a. andmed) kaupu 145 milj. Saksa marga (umbes 195 milj. Eesti krooni) väärtuses.

Suurile majanduslikele keskkühingule osutub võimalus osta kaupu eriti soodustatud tingimustel ja suuremal hulgal kui seda suudab üksik väikekaupmees. Kuid mitte üksnes soodsad ostutingimused pole need, mis sunnivad väikekaupmehi ühiselt oma keskuse kaudu kaupu tellima; sellega on ühenduses veel rida muidki paremusi, nagu näiteks seegi, et hoitakse kokku aega kaupade tellimisel, kuna jääb ära soodsa ostukoha otsimine igal üksikul. Majanduslik keskus ostab kauba otse vabrikust, millega kindlustatakse väikekaupmehele esmajärguline kaup.

Kaupmees ühingu liikmeks astudes saavutab mõningaid paremusi ega kaota midagi oma iseseisvusest. Ta võib kaupa osta sealt, kust ise soovib ja kust ta seda saab soodsaimini osta. Sellega on säilitatud kaupmehe-liikme iseseisvus. Viimasel ajal on Saksas siiski tehtud katseid liikme iseseisvuse piiramiseks. Nimelt on ühes Berliini linnaosas asutatud kaupmeeste ühing, mille liikmed on kohustatud kõik oma sisseostud tege- ma ühingult. Samuti on liikmed kohustatud tarvitama ühesuguseid reklaamivahendeid. Kolm korda nädalas tasuvad nad oma arved ühingule, arvates maha enda kasuks mineva protsendi. Ka

annavad kaupmehed ühingu üle oma võlgnike nimekirjad ja ühing toimetab nende järgi sissekasseriimisi. See uus süsteem on osutunud väga elujõuliseks, kuigi üksiku liikme iseseisvus on tugevasti piiratud.

Huvitav on veel üks kaupmeeste müügiorganisatsioonidest, mis kannab nime „Edeka kaupluste võrk“. See võrk tarvitab ühtlast reklaamimist, mis sünnib ühesuguselt ja ühel ajal ning mis käib teatavate hooajakaupade kohta, mis müüakse ühesuguste hindadega. Ostusundus selles võrgus on piiratud; ainult 30% oma lähimüügist on kaupmehed kohustatud ostma ühinguult. Kõige tähtsam selles kaupluste võrgus on see, et kauplused sisustatakse täiesti kindla plaani järgi ja ühesuguselt. Ka väliselt on kauplused täiesti ühesugused, kannavad „Edeka“ silti, kuna kaupluse omaniku nimi sildil on märgitud väikeste tähtedega.

Saksa kaupmeeste eeskujul on ka Tšehhis asutatud kaupmeeste sisseostuühing „Gedeka“ nime all.

Soomes pandi 1905. a. alus esimesele majanduslikule organisatsioonile — „Maakaupmeeste osauhingule“. 1906. a. algas tegevust Tampere osauhing, koondades enda ümber osanikke linna- ja maakaupmeeste hulgast.

Peale nimetatute on Soomes asutatud veel terve rida teisi erakaupmeeste ühinguid, mis kõik töötavad väga hea eduga.

Majanduslik organiseerimine pole ka meile võõras. Narva väikekaupmehed asutasid juba 1926. a. ühingu, kes algul algas tegevust leivatööstusega. Leivatööstuse järele asutati kohvitööstus, kaljatööstus ja paastusuhkrutööstus. 1928. a. võeti vastu uus põhikirj ja sellest ajast töötab Narva väikekaupmeeste ühing, varustades oma liikmeid tarvisminevate kaupadega ja oma tööstussaadustega. Ühingu ümber on koonduvad üle 100 koloniaal- ja toiduainetekaupmehe, kes osaliselt saavad ühinguult oma kaubad krediidi peale, mis neil mujalt ostes poleks nii kättesaadav. Ühingu 1935. a. käive oli Kr. 376.939. — eelmise aasta Kr. 263.097. — vastu, näidates tõusu 43%. Samaaegselt on tulud kaupade müügist tõusnud Kr. 8.836. — peale eelmise aasta Kr. 7.972. — vastu. Tegevusaasta lõppes Kr. 2.125. — puhaskasuga. Omakapitale on praegu Kr. 9.972. —.

Nii näeme, et ka meil on majanduslikuks organiseerimiseks algatus tehtud, missugune algatus on annud väga häid tulemusi.

Nüüd tekib küsimus, kuidas ning millist teed tuleb käia, et väikekaupmehi majanduslikult organiseerida uleriiklikult. Siin saab käia kaht teed — kas viia majanduslik organiseerimine labi nii, nagu see on Saksas, s. o. asutada Narva eeskujul igas linnas kaupmeeste majanduslik ühing, mis peab kujunema kohalikuks en-gros-kaubamajaks väikekaupmeeste, või käia Soome teed, s. o. asutada uleriiklik majanduslik en-gros-kaubamaja, mil oleksid suuremates linnades harukontorid, mille kaudu varustatakse maa ja linna väikekaupmehi. Mõlemal moodusel on oma head ja halvad küljed, mille kohta referent andis üksikasjalisi seletusi.

Kokku võttes konstateerib referent, et era-kaubandusel ei puudu alus ega võimalus oma majandusliku keskuse loomiseks, ja esitab kongressile vastuvõtmiseks järgmised põhimõtted:

1. Erakaubanduse kõrval on ühistegelise kaubanduse arenenud riikidele soodustustele toetudes tugevaks tsentraliseeritud majanduslikuks organisatsiooniks oma tugeva keskusega, sealjuures ühistegelise kaubanduse ja kaldunud kõrvale puht-ühistegelistest põhimõtetest, moodustades praegu sisuliselt väärühistegevuse.

2. Vastukaaluks sellele osutub vajalikeks organiseerida teiste riikide eeskujul erakaubandust ühiseks majanduslikuks tervikuks omavarustuse eesmärgiga, väljudes põhimõttest, et hulgaviisi kaupade sisseost võimaldab soodsamaid ostutingimusi.

3. Omavarustuse põhimõtete teostamisel on mõeldav varustamine peamiselt standardkaupade ja elatisvahenditega.

4. Erakaubandus, omades majandusliku keskuse, oleks suuteline organiseeruma senisest edukamalt ideelisel ja kutselisel alal, eriti oleks see organiseerimine tähtis jaelkaubandusele.

5. Seepärast osutub vajalikeks, et VI üler. kaupmeeste kongress tunnistaks tungivalt tarvilikeks lähemas tulevikus asuda ühise majandusliku organisatsiooni loomisele, võttes sealjuures põhimõtteleks, et see teostuks osauhingu või aktsiaseltsi näol.

6. Majandusliku keskuse organiseerimiseks tuleks kongressil valida 10-liikmeline korraldav komitee koopteerimise õigusega, kes Kaubandus-tööstuskoja ja ÜKSK kaasabil asuks juba lähemas tulevikus selle küsimuse praktilisele selgitamisele ja selle organisatsiooni struktuuri loomisele.

Ühistegelise kaubanduse õige pale.

„Ühistegeliste Uudiste“ 30. aprilli numbris on „Mts“, kommenteerides üleriiklikul kaupmeeste kongressil peetud Kaubandus-tööstuskoja esimehe ettekannet eramajanduse tahtsusest, nimetanud seda „suurimaks kiidukõneks ühiskaubandusele, missugust polevat kuulnud pikkade aastate kestel ja millest paremat ei osatavatki soovida“.

Edasi on artiklis püütud näidata J. Puhk'i poolt toodud arvuliste andmetega ühesuunaliselt opereerides ühiskaubanduse hüvesid, ja kahjuks ei ole jälle suudetud hoiduda meie ühiskaubandusele pahatühti nii omaseks saanud labasusega meeoleu loomisest.

Kohe algul peab märkima, et artikli autor kas ei ole kahetsusväärset aru saanud või ei ole aru saada tahtnud J. Puhk'i ettekande selle osa, kus käsitleti era- ja ühiskaubanduse vahetõrget, peamõtetest, mis punase niidina läbis terve ettekande ja on kokkuvõetav ühte lausesse: *Nimetatagu last tema õige nimega?* ?

Ärgu kõneldagu ühistegevusest seal, kus seda tõeliselt ei ole.

Ärgu nimetatagu ühistegeliseks ettevõtteks äri, mis ei ole sisuliselt (juriidiliselt meie seaduste järgi küll) muud midagi kui kõige harilikum kapital-seltsing, mille peamiseks sihiks on võimaldada oma liikmeile saada ettevõttesse paigutatud kapitalidelt kasu osakasu või dividendi näol.

Ei ole niivõrd tähtis, et ühistegelised ettevõtted seaduse järgi oma liikmeile ei saa maksa dividendi üle 8%-i mahutatud kapitalilt, samuti ka see, et ettevõtte likvideerimisel liikmed kapitalist, mis puhaskasu näol kogutud, peavad jääma ilma, kuna seaduse järgi see kuulub likvideerimise puhul üleandmisele üldkasulikeks otsuste tarbeks.

Tähtis on, kelle käest see kasu võetakse, kes selle kõigile kannab? Ja siin ongi küsimuse raskuspunkt, kuna selle kasu kannavad kokku peaaegu täieliselt tarvitajad, kes ise üldse ei ole selle ühistegelise ettevõtte, näit. kaupluse, liikmed ega saa sealt ka mingeid soodustusi, — seega äriajamine kõige tavalisemal viisil.

Illustratsiooniks võiks tuua, et Tarvitajateühisusel „Oma“, Tallinnas, on nende endi andmeil vähe üle poolteisesaja liikme ja samal ajal 25 kauplust ning veel leivatehas. Seega ümarguselt iga kuue liikme kohta üks ettevõtte! Kommentaarid sellele on igatahes üleliigsed.

Erakaupmeeskond ei ole, nagu ka J. Puhk oma ettekandes tähendas, mingil kombel oma-abi põhimõttele rajatud ühistegevuse vastu, ta ei saa

aga tunnustavalt suhtuda v a a r ü h i s t e g e v u s e l e, — ühistegevusele, mis seda sisuliselt ei ole, mille sihiks ei ole oma liikmete abistamine nendele soodsamate ostuvõimaluste jne. pakkumisega, vaid kaubanduslik tegevus ta kõige tavalisemal viisil: võimalikult soodsalt sisse osta ja siis paraja vaheltkasuga igale soovijale edasi müüa.

Artikli autor imestab, et „säärane vabamajanduse eestvõitleja, nagu seda tahab olla J. Puhk, kardab ühistegevuse v a b a v õ i s t l u s t“.

Siin on artikli autor märgist täiesti mööda lasknud.

J. Puhk ja terve erakaupmeeskond on ju kogu aeg ainult üht nõudnud: vaba ja ausat võistlust! Kuid kuni viimase ajani ei ole võinud juttugi olla v a b a s t võistlusest, a u s ei ole see võistlus veel praegugi.

Ühistegelise kaubanduse puhul on pikkade aastate kestes kasutatud kõige mitmesugusemaid soodustusi. Juba ettevõtte asutamine on lihtsustatud ja kergendatud, näiteks ei nõuta ühistegelise ettevõtte asutamiseks suuri kapitali, aktsiaseltsi või osahisuse asutamine on aga hulga keerulisem ja selleks nõutav põhikapital küllaltki suur — 50.000 krooni, kuigi osahisuse juures lepatakse ka vähemaga, aga mitte kunagi alla 10.000 krooni suuruse kapitaliga; edasi on ühiskaubandus pikki aastaid kuni viimase ajani kasutanud maksustamise alal soodustusi ning on endale püüdnud võita tarvitaja poolehoidu lubamatu, ebasünda reklaamiga. Kas ei ole korduvalt nähtud, eriti varemajal ajal, mitmesugustes ühistegelistes kalendris ja muus selletaolises väljaandis jooniseid, kus erakaupmeeskonda kujutatakse marodööri vaese tarvitaja kukil istumas, seal kõrval aga ühistegelise kaupmeest tarvitajale inglina poolmuidu kaupapakkumas. Või jälle nimetatakse erakaupmeest mingisuguse räpase poe pidajaks jne. Näiteks võiks siin palju tuua.

Tarvitajat on kogu aeg ebaõige reklaamiga eksiteele viidud, sisendades temale, et ostes ühistegelisest kauplusest ta ostab oma ärist, oma vabriku saadusi, kõrvaldades sellega „oma“ kauba juurest erakaupmeest „liikasu-võtja — marodööri“. Ausast võistlusest oleks siin küll taktitu kõnelda.

Et artikli autor kaht kätt kõigile liües imestab, et Kaubandus-tööstuskoja esimees on nii tunnustavalt kõneldud ühiskaubanduse organisatsioonist ja elujõust, siis võib seda vist seletada ainult sellega, et ühistegelisel ei ole nähtavasti kombeks oma võistlejaid hinnata.

Vaevalt saaks keegi n.-n. „ühiskaubandusele“ organiseerimise oskuse kui sellase puudumist ette heita. On iseküsimus, kas selleks tarvitatud abinõud on küllalt korrektsed.

Samuti vaevalt keegi kahtleb „ühiskaubanduse“ elujõus praeguse olukorra püsimisel.

Küsimus seisab ikkagi ainult selles, et ühiskaubandus, end võõraste sulgedega ehtidens,

teeb erakaubandusele ebaausat, võiks isegi ütelda, teatavas mõttes kõlvatut võistlust.

Kõrvaldades need võõrad suled, mida erakaupmeeskond ju ka ainult taoteleb, jääks loomulikult järele võistlus end. ühistegeliste kaubanduslike ettevõtete ja eraettevõtete vahel, aga siis sünniks see ühtlasis tingimuis ja ausalt, kus võitjaks jääks parem ja tugevam.

Omakulud tööstuses ja nende arvestamine.

J. Kangur.

(Algus K.-t.-koja Teatajas nr. 9.)

C Omakulude arvestamise üldine organisatsioon ja tehnika.

Asudes nüüd omakulude arvestamise süsteemi ja selle tehnilise läbiviimise vaatlemisele tuleb meeie tuletada eelpool kord juba öeldut, nimelt — et käitised üksikutes tööstusharudes on niivõrd erinevad, et võimatu on esitada mingisugust universaalset arvestamissüsteemi, mis oleks sobiv igale käitisele. Igal käitisel on oma individuaalne omakulude arvestamise süsteem. Seepärast saab käesolevas kirjutuses peatuda ka ainult üldistel omakulude arvestamise tehnikala alustel ja võtetel.

Omakulude arvestamise süsteemile tehtavaks esimeseks nõudeks on, et ta oleks võimalikult lihtne ja väikese ajakuluga seotud. Kuid selle juures peab ta suutma anda võimalikult täielisema ülevaate nii terves käitises kui ka selle üksikutes osakondades tehtavate kulude kohta. Teiseks — omakulude arvestamine peab sündima võimalikult kiiresti, nii et kohe oleks võimalik võrrelda tehtud kulusid normaalseks peetavatega ning sellest olenevalt korraldada käitise edaspidist tegevust. Kolmandaks peab omakulude arvestamise süsteem olema võimalikult painduv — ta peab laskma ennast alati kohandada käitises teostatavatele uuendustele ja muudatustele.

Niisuguse omakulude arvestamise süsteemi loomine, mis vastaks kõigile eelpooltoodud nõudeile, nõuab käitise tehnilise külje põhjalikku tundmist. Peab olema viimse üksikasjani tuttav produktiooni mõjutavate teguritega, produktioonikäigu üksikute faasidega jne. Nõuetekohase omakulude arvestamise süsteemi loomine nõuab ka kõrgekvaliteedilist ametnik- ja töölistkonda käitises.

Minnes edasi omakulude arvestamise tehnilise külje juure on rohkem praktiseeritavaks ja otstarbekohasemaks vormiks n.-n. kaardisüsteem. Harilik kahekordne raamatupidamine ei vasta

omakulude arvestamise nõudeile. Kaardisüsteem seisab selles, et iga omakulu põhjustava teguri jaoks avatakse eriarve vastaval kaardil. Ühtlase iseloomuga kulud märgitakse üht värvi kaartidele, samuti erinevad värvilt ka eriosakondade kaardid.

Et omakulude liikumisest, suurusest ja omavahelistest vahelkordadest anda ülevaaticum pilt, selleks korraldatakse üksikutelt kaartidelt kogutud andmed süstemaatilisel ja kujutatakse kas tabeleis või graafilisel. Niisuguse ülevaaticu pildi loomist hõlbustab ja täiendab käitise statistika, mis korraldab ja seab süsteemi arvulisel kõilk käitise eluavaldused.

Omakulude arvestamiseks on suurematel käitistel eriosakonnad, n.-n. kalkulatsioonibürood, kuna väiksematel käitistel täidavad kalkulatsiooni ülesandeid harilikud arve- ja raamatupidamisosakonnad oma teiste ülesannete hulgas.

D. Omakulude arvestamine praktilisel.

Nüüd oleme jõudnud selle juure, kuidas arvestatakse omakulusid praktilisel. Vaatleme lähemalt omakulude üksikute liikide arvestamist.

i) Materjaalikulude arvestamine.

Materjaalikulude arvestamise esimeseks staadiumiks on äratarvitatud materjaalihulga kindlaksmääramine. See võib sündida mitmel viisil. Näiteks — äratarvitatud materjaali hulk arvestatakse seniste kogemuste ja vastavate valemite põhjal, ilma et seda tegelikult mõõdetaks. Kudumisvabrikus arvestatakse äratarvitatud materjaali hulk lõnga numbri ja pikkuse järgi. Edasi — arvestamise aluseks valmistatakse üks musterüksus ja selle valmistamiseks tarvitatud materjaali hulga järgi arvestatakse kogu järgneva produktiooni materjaali hulk jne.

Kui materjaali hulk on välja arvestatud,

jargneb selle hindamine. Hindamine võib olla vaga mitmesugune, olenedes käitise iseloomust. Käitises tarvitav materjaal võib olla kas väljastpoolt muretsetud või käitise enesest saadud. Näiteks — üks kudumisvabrik ostab oma produktsiooniks tarvis mineva villa väljastpoolt, kuna ühel rauavabrikul võivad olla oma rauamulla- ja kivisöökaevandused ning rauasulatamisahjud, mis toodavad produktsiooniks vajalise toorraua. Materjaal hinnatakse selle järgi, kuidas ta on saadud, väga mitmet moodi. Ostmise puhul, näiteks, kas tegelikult maksetud hinnaga, kas turu- ehk päevahinnaga või jälle keskmise hinnaga. Kui käitis toodab ise produktsioonimaterjaali, siis hinnatakse see harilikult saamiseväärtusega. Kui käitisel on suuremad materjaalitagavarad laos, siis on harilikem viis, et produktsiooniks minev materjaal hinnatakse ostuhinnaga, millele on arvatud juure kõik muud kulud, mis on seotud materjaali ostmise, transpordimise ja laos hoidmisega. Kuid materjaali hindamine võib sündida ka tegeliku päevahinnaga. Harilikult on päevahinna ja tegelikult maksetud hinna vahel suurem või väiksem vahe, mis ilmneb hiljem käitise edubilansis. See hinnavahe koos materjaalitagavara suurusega võib põhjustada käitisel kas suurema kasu või kahju. Näiteks — kui materjaalihinnad tõusevad ja käitisel on materjaale suuremal hulgal tagavara odavamate ostuhindadega, saab käitis suuremat kasu, kui ta materjaali kalkuleerib päevahindadega. Vastupidine nähtus ilmneb materjaalihindade langemisel. Tihti kalkulatsooni juures materjaalid hinnatakse keskmiste hindadega. Näiteks, kui materjaal on ostetud mitmesuguste hindadega, siis kalkulatsooni aluseks võetakse ostuhindade keskmine. Lõpuks võib materjaalid hinnata veel n.-n. normaal- ehk standardhindadega. Need fikseeritakse olenematult päevahindadest ja kalkulatsooni juures arvatakse neile vahe päevahinnaga juure või neist maha, nii kuidas on see vahe. Kalkuleerimine standardhindadega toimub niisuguste materjaalide juures, millede hinnad näitavad korduvaid ja suuri kõikumisi.

Suuremaid raskusi tekitab teinekord materjaalikulude jagamine valmisartiklite vahel, nimelt siis, kui toodang koosneb mitmesuguse kvaliteediga eriartikleist. Harilikult toimitakse siis kalkulatsooni juures nii, et ühtlase iseloomuga artiklid arvestatakse erigruppidesse ja iga niisuguse erigrupi materjaalikulud arvestatakse selle vahekorra järgi, mis on vastava erigrupi ja üldproduktsiooni vahel. Materjaalikulude jagamine grupis eneses on juba lihtsam.

Materjaalikulude kalkulatsooni juures tuleb

arvestada ka n.-n. vahe- ja kõrvalprodukte ning materjaalikuludeid.

Vaheproduktidega on tegemist siis, kui käitise ühes osakonnas valmistatav produkt läheb taiendamiseks edasi teise osakonda, sealt kolmandasse jne. Materjaalikulude arvestamine niisuguste vaheproduktide juures toimub mitmet viisi. Üks viis on, et vaheproduktid uleminekul ühest osakonnast teise arvestatakse eelmise osakonna produktsioonikuludega. Niisugune arvestamisviis eeldab, et kõik vaheproduktid ja toor- materjaal nende jaoks on parit ühest arvestamisperiodist. Edasi — vaheproduktid võib arvestada turuhinnaga, kui niisugune on olemas vaheprodukti jaoks. Niisuguse arvestamisviisi halbuseks on see, et ta teeb iga järgneva osakonna produktsiooni kallimaks, sest vaheprodukti turuhind sisaldab eneses ka teatud kasu, ja lõpp-produkti omahind tuleb nii kõrge, et ollakse sunnitud arvama sellest maha üksikute osakondade kohta langevad vahekasud. Ka pole turuhinna arvestamine põhimõtteliselt õige, sest vaheprodukti turuhinnas peituvad ka niisugused kulud, mida käitise osakondadevahelise produktsiooni juures ei tekigi, nagu turustamis- ja transpordikulud jne. Lõpuks vaheproduktide arvestamine võib sündida ka keskmiste arvestamishindadega. Need keskmised hinnad määratakse kindlaks pikema rea aastate hindade alusel. Niisugused keskmised hinnad ei vasta ega tarvitsegi vastata turuhindadele. Samuti ei vasta need ka tegelikele omakuludele. Tegelike omakulude ja nende keskmiste arvestamishindade vahel on vahe, mis põhjustab ühele osakonnale kasu, teisele jälle kahju. Kuid üksikute osakondade kasud ja kahjud kompenseeruvad vastamisi. Üldiselt aga vaheproduktide arvestamine keskmiste hindadega pole harilikult praktiseeritav, see arvestamisviis esineb vaid erandjuhtumel.

Peale vaheproduktide esinevad käitistes veel kõrvalproduktid, mis erinevad esimestest sellepoolest, et nad on käitise tootmisprotsessi tagajärjeks, mitte sihiks. Kõrvalprodukte tuleb iseäranis tihti arvestada mehaanilis-tehnoloogilistes käitistes. Kõrvalproduktide arvestamisel on tähtis osa üldises omakulude arvestamise süsteemis. Kõrvalproduktid tulevad arvestada võimalikult täpselt, et kontrollida käitise tegevuse ökonoomsust ja vältida võimalikke kuritarvitusi tööliste ja tehnilise personaali poolt. Kõrvalprodukti väärtus tuleb arvata maha peaproducti väärtusest. Kui kõrvalproduktil on turuhind, siis sünnib mahaarvamine turuhinnaga, millest omakorda on arvatud maha turustamiskulud. Puudub aga kõrvalproduktil turuhind, siis ar-

vestatakse tarvitamisväärtust, mis tähendab seda kokkuhoidu, mis saavutatakse kõrvalprodukti tarvitamisel ja kasutamisel edaspidises produktsioonikäigus.

Peatudes materjaalikäidude juures tuleb tähendada, et igas käitises on produtseerimisprotsess paratamatult seotud teatud materjaalikäidude protsendiga. Selle protsendi suurus on käitise organisatsiooni tasemest ja iga käitis peab püüdma sinnapoole, et viia see protsent miinimumini. Materjaalikäidu arvestatakse loomulikult peaproducti materjaalikäidude hulgas.

Kõik eelpoolkirjeldatud arvestamisviisid käidid produktsiooni materjaalikäidude arvestamise kohta. Käitise materjaalikäidude arvestamine on lihtsam. Käitise materjaalikäidud arvestatakse kogusummas produktsiooni üldhulga kohta ja jagatakse siis produktsiooniüksuste vahel kas võrdselt või proportsionaalselt. Võrdselt siis, kui on tegemist ühtlase massproduktsiooniga, ja proportsionaalselt sel puhul, kui produktsioon koosneb mitmesuguse kvaliteediga eriartikleist.

2) Töötasukulude arvestamine.

Töötasu on ekvivalent inimese tööjõu kasutamise eest. Nagu töötasukulude jaotuse juures juba tähendatud, jagunevad töötasukulud otseiseiks ja kaudseiks, selle järele, kuidas nad on seotud produktsiooniga. Otsesed töötasud on täieliselt produktsiooni iseloomust ja tulevad seepärast arvestada ka võimalikult täpselt ja vastavamalt produktsioonile. Kaudsete töötasude arvestamine aga võib sündida üldiselt kogu produktsiooni kohta ja alles selle järele jaotuda produktsiooniüksuste vahel. Edasi jagunesid töötasud tööaja järgi 1kas tunni-, päeva-, nädala- või kuutasuks, tööühulga järgi kas akord-, preemiatasuks või puhaskasust osastamiseks.

Nüüd peatume lähemalt nende töötasukulude eriliikide arvestamise juures tegelikus elus.

Aja-töötasu arvestamisel langeb pearõhk tööajale, selle kestuse kindlaksmääramisele ja kontrollimisele. Tööaja suhtes on uuemal ajal riigivõimu poolt antud terve rida seadusi ja määrusi, näiteks tööpäeva pikkuse, öötöö, ületunnitöö jne. kohta. Kuid töötasu suhtes valitseb ettevõtja ja töölise vahel vaba kokkulepe. Iga käitis on huvitatud sellest, et töölised viibiksid töölepingus ettenähtud tööaja kestes töö juures ja täidaksid oma ülesandeid. Selle kontrollimiseks on olemas mitmesuguseid meetode. Näiteks — käitise sissekäigu juures registreeritakse iga töölise tuleku- ja minekuaeg, edasi — võib olla veel mitmesuguseid mehaanilisi kontrollimisvahendeid, nagu kontrollikellad jne. Siis on käitises

veel sisemine kontroll tööülevaatajate, meistrite jne. näol. Kuid mitte ainult töölolemise aeg ei huvita ettevõtjat, vaid ka see, kuidas tööline täidab oma ülesandeid. Selleks on töö tempo ja töökvaliteedi kontroll. Töö tempo mõõdetakse lihtsalt tööühulga järgi, kuna töö kvaliteeti hinnatakse vastava spetsialisti-meistri poolt kas töötamisprotsessi kestes või selle lõpul.

Akordtasu puhul langeb raskuspunkt töökvantumile ja selle kontrollimisele. Akordtasu juures pole tööajal ettevõtja suhtes nii suurt tähtsust kui töölisel. Viimane on huvitatud sellest, et ta jõuaks oma tööühulga kiiremini valmis, sest koos sellega suureneb ka tema töötasu nii absoluutselt kui ka relatiivselt. Samuti nagu ajatöö juures on ka akordtöö juures väga tähtis osa töökvaliteedil.

Preemiatasu on töötasu erimoodus, kus ettevõtja maksab töölisele veel eraldi selle teenete eest. Niisugused preemiad võivad olla materjaali kokkuhoidu, töökvaliteedi ja töökvantiteedi, hoolsuse jne. preemiad. Iga preemia juures tuleb täpselt arvestada tegelikult saadud edu.

Töötasu moodus puhaskasust osastamise näol põhjeneb sel, et käitise üldine edukus on igal üksiku töölise edukusest, ja et töölisi õhutada intensiivsemale tööle, jagatakse teatud protsent käitise puhaskasust töölise vahel. Kuna aga töölise töö edukuse ja käitise puhaskasu vahetõlge on praktiliselt väga raske määrata, esineb ka puhaskasust osastamine tegelikus elus väga harva.

Kui kõigi eelpoolkirjeldatud töötasukulude eriliikide juures on tehtud kindlaks nende suurus, järgneb nende jagamine produktsiooniüksustele. Arvestamise hõlbustamiseks eraldatakse töötasud veel erigruppidesse töö koosseisu järgi. Näiteks tekstiilitööstuses: töötasud villa sorteerimisel, pesemisel, karboniseerimisel, kuivatamisel ja värvimisel, töötasud kraasimisel, ketramisel ja kudumisel. Üldiselt maksab põhimõte, et kui produktsiooni väärtus on suuremal määral töötasust kui materjaalikulust, tuleb töötasu arvestamine võimalikult rohkem detailiseerida. Samuti ka sel puhul, kui tööprotsessi võib jagada üksikute töömasinate järgi osadesse. Kui töötasud on eelpoolkirjeldatud viisil eriteldud, siis on kerge neid liita produktsiooniüksuste omakulude külge produktsiooniprotsessi mistahes faasis.

Lõpuks tuleb töötasude arvestamisel nimetada veel n.-n. erikulud. Need on harilikult seotud mõne uuendusega käitise tegevuses. Näiteks töötasud mitmesuguste proovitööde ja katsetamiste puhul, millele sihiks on ratsionaliseerida käitise edaspidist tegevust. Niisugusel

katsetamise ajajärgul on käitise omakulud töötasude osas loomulikult kõrgemad kui harilikult. Kuid niisugused erikulud ei tohi edaspidise toodangu juures enam tulla omakulude arvestamise hulka, sest nad on ühekordsed.

3) Lisakulude arvestamine.

Kõige raskema osa omakulude arvestamises moodustab lisakulude arvestamine. Nagu käesolevas kirjutuses eelpool juba tähendatud, on iga käitise tegevus seotud terve rea kuludega, mis ei lange otseselt produktsioonile ja milletõttu nende täpne jagamine produktsiooniüksuste vahel on väga raske. Absoluutselt täpne lisakulude jagamine jääb ikkagi vaid ideaaliks. Kuid teatud arvestamisprintsiibid on siiski olemas ja see oleneb iga üksiku käitise organisatsioonist, kui võrd lisakulude arvestamise täpsust suudetakse tõsta lähemale absoluutsele täpsusele.

Lisakulude üldiseks põhilauseks on, et iga lisakulu tuleb arvestada käitise selle osakonna kohta, mis põhjustab lisakulude tekkimise. Kuid veel rohkem — ka igas osakonnas tuleb lisakulud eritella, nimelt üksikute töökodade ja töökohtade järgi. Lisakulude eraldamine on kerge, kui neid põhjustavad ainult üksikud töökohad, töökojad või osakonnad. Kui aga lisakulud langevad mitme osakonna ja nende töökodade kohta, siis on juba raske jagada ja eraldada lisakulusid. Nimelt tekitab siis raskusi ühtlase mõõdupuu leidmine, mille järgi jagada lisakulud.

Niisuguste lisakulude jagamine, mis langevad mitmele osakonnale, võib sündida kahel viisil: kas kumulatiivselt, s. t. kogusummas, või elektiivselt, s. t. eriosades. Kumulatiivsel arvestamisel võetakse kõik lisakulud kokku ja jagatakse need võrdselt osakondade vahel, arvestamata seda, et lisakulud selle juures võivad koormata üht osakonda relatiivselt rohkem kui teist. Lisakulude elektiivsel jagamisel eraldatakse lisakulud üksikutesse koosseisu osadesse ja jagatakse need siis osakondade vahel umbkaudselt selle järgi, kuidas mingi osakond põhjustab lisakulude tekkimist. Elektiivne lisakulude jagamine on kumulatiivsest täpsem ning seepärast ka praktiliselt rohkem tarvitav.

Kuid, nagu juba tähendatud, tekitab raskusi ühtlase mõõdupuu leidmine, mille järgi jagada lisakulud osakondade vahel. Siiski võib seada teatud sihtjooned, millede abil on võimalik lisakulusid jagada kaunis suure täpsusega. Lisakulude jagamise alusteks võivad olla üksikute osakondade läbikäigusummad, produktsioonihulgad (raskuse, arvu või muu mõõdu järgi), ruum- ja pindala, töötundide arv jne. Kuid iga-

üks neist toodud aluseist on seotud teatud ebatäpsusega. Näiteks, kui ühe osakonna läbikäigusumma suureneb selle tagajärjel, et hinnad tõusevad vastava osakonna tooteilt või realiseeritakse lae tagavarad suuremal määral, siis suureneb ka sellele osakonnale langev osa lisakuludest, hoolimata sellest, et osakond pole põhjustanud uute lisakulude tekkimist. Samuti, kui lisakulude jagamise aluseks on produktsioonihulk raskuse järgi, jääb see arvesse võtmata, et üks väikese raskusega artikkel võib teinekord nõuda palju rohkem tööd ja koos sellega põhjustada ka palju rohkem lisakulusid kui mõni teine suurema raskusega artikkel. Kuid siiski on elektiivne lisakulude jagamine praktiliselt paremaid tulemusi andev. Igas käitises tuleb püüda vaid sennapoole, et viia läbi võimalikult detailsem lisakulude eraldamine ja et leida individualiseeritum alus lisakulude jagamiseks osakondade vahel. Vastavalt nende põhimõtete täitmisele vähenevad ka elektiivse jagamismooduse ebatäpsused.

Lisakulude suuruse arvestamiseks üldiselt on mitmesuguseid tehnilisi abinõusid ja matemaatilisi metoode. Valgustuskulud arvestatakse elektervalgustuse juures, näiteks, voolumõõtja abil, lampide arvu ja nende valgustustugevuse järgi. Jõukulud arvestatakse jõutarvituse järgi kas hobujõududes või kilovatt-tundides. Transpordikulud arvestatakse tonnikiilomeetris jne.

Kui on leitud juba lisakulude üldsumma iga osakonna kohta, järgneb selle jagamine produktsiooniüksustele. See on võrdlemisi lihtne, kui iga osakonnas toodetakse ainult üht laadi artikleid. Sel juhulmin sünnib lisakulude arvestamine lisakulude üldsumma jagamisega artiklite arvule. Teisiti on aga sel puhul, kui iga osakonna toodang koosneb erisuguse suuruse ja iseloomuga artiklikeist. Niisugusel korral arvestatakse lisakulud proportsionaalselt kas sisseostuhinnale, töötasule, produktsioonikuludele (s. t. materjaalikul + töötasu), tööajale jne. Käitise omakulude arvestamise süsteemist oleneb, misugust arvestamisviisi tarvitada, kas piirduda ainult ühega või arvestada paralleelselt mitut.

Kõik, mis seni lisakulude kohta tähendatud, käib produktsiooniga seotud lisakulude juure. Kuid peale nende on veel turustamisega seotud lisakulud. Viimaste jagamine toimub ka kahes staadiumis — enne osakondade vahel ja siis produktsiooniüksuste vahel. Turustamisega seotud lisakulud jagatakse ainult nende osakondade vahel, mis toodavad turuleminevaidprodukte. Muide sünnib jagamine samade üldiste printsipiide järgi nagu produktsiooniga seotud lisakulude jagaminegi.

Kokkuvõte.

Kokku võttes tuleb veel kord rõhutada omakulude probleemi suurt tähtsust tööstuses. Omakulud on suurimaks ja mõjuvaimaks teguriks üksiku käitise elus, kuid sel määral, kuidas üksikud tööstusharud on seotud üldise rahvamajandusega, oleneb ka viimane omakulude probleemist.

„Wirtschaften heisst Wählen“, ütleb prof. E. Schmalenbach. Ja selle majandusliku tegutsemise valiku põhialuseks on omakulude probleem. Ainult see majandusharu ja käitis on rahva-

majanduslikult õigustatud tegutsema, mille omakulud on minimaalseimad antud olukorras.

Kirjandust:

Friedrich Leitner: Die Selbstkostenberechnung industrieller Betriebe.

Wilhelm van Brieland: Praktische Kalkulation im Fabrikbetriebe.

E. Schmalenbach: Grundlagen der Selbstkostenrechnung und Preispolitik.

William Kent: Warum arbeitet die Fabrik mit Verlust.

Riigikohtu otsuseid maksustamise küsimusis.

Riigikohtu administratiiv-osakonna toimetis nr. 193 II 1936. a.

Riigikohus arutas 1936. aasta veebruarikuu 28. päeval Tallinnas oma administratiiv-osakonna avalikul kohtuistungil J. S. kaebust Maksupeakomitee otsuse peale 11. novembrist 1935. a. 1934. ja 1935. aasta põhiärimaksu asjas.

Pärnu maksuinspektor otsustas 29. aprillil 1935 kohustada J. S-i tasuma III järgu kaubandusliku äritunnistuse hinna 1934. aasta eest ja lunastama samajärgulise äritunnistuse 1935. a. peale ning trahvis teda äritunnistuse mittelunastamise pärast 5 kr., põhjusel, et J. S., kelle elukoht on Lelle vallas, toimetas äritunnistusega 1934. a. alates kuni senini isikliku agendi talituse, mis avaldus selles, et ta ostis teiste ülesandel sigu, vasikaid ja sarvloomi, saades selle eest provisiooni-tasu. Antud vastulauses J. S. seletas, et ta oli ostnud 1934. a. 52 sarvloomi H. V. volitusel ja 1935. a. 17 sarvloomi M. S. volitusel, nende raha eest, saades väikest tasu. Sigu ei olevat ta üldse ostnud ega oma raha eest kaubelnud. Vastulause jäeti rahuldumata. Maksupeakomiteele antud kaebuses J. S. palus teda vabastada maksudest ja trahvist, seletades sama, mis vastulauseski, ning lisades, et vasikaid ta ei olevat üldse ostnud, küll aga saatnud 3 siga Tallinna, sead aga olnud tema enda kasvatatud. Otsusega 11. novembrist 1935. a. Maksupeakomitee vabastas J. S. 1935. a. tarvis nõutud põhiärimaksust ja trahvist, kuid muus osas jättis ta kaebuse tagajärjeta.

Riigikohtule antud kaebuses J. S. volinik palub tühistada Maksupeakomitee otsuse selles osas, millega J. S-ilt nõutakse põhiärimaksu ta-

sumist 1934. a. eest, ja asja saata Maksupeakomiteele uueks otsustamiseks ettekirjutusega vabastada J. S. 1934. a. põhiärimaksu tasumisest, seletades, et J. S. seisnud 1934. a. H. V. juures kindlas teenistuses kindla palgamäära juures ja et tal ei olevat olnud iseseisvat äri- list tegevust. Olevat täiesti tõendamata, et J. S. oleks seisnud veel teiste isikute teenistuses loomade ostu alal või et sead oleksid olnud äritsemise objektiks.

Asja arutanud ja prokuröri arvamise kuulunud, riigikohus leiab: Väljavõttest Lelle raudteejaama 1934. a. raamatuid nähtub, et J. S. on 1934. a. saatnud Tallinna sarvloomi, tapetud vasikaid ja sigu M. M. ja ettenäitaja nimele. Samuti nähtub H. V. teatisest, et J. S. on 1934. a. tegutsenud loomade ülesostjana ja on ostnud temale, H. V-le, aasta jooksul 51 looma, saades temalt tasu 2 kr. looma pealt. H. V. ütleb küll, et J. S. seisnud tema teenistuses, kuid kuna ta J. S-le tasu on maksnud mitte kuupalga näol, vaid juhuslikult, iga ülesostetud looma pealt, siis ei saa J. S-i tema kindlapalgalisest teenistuses seisnud isikuks lugeda, vaid J. S. tuleb lugeda H. V. isiklikuks agendiks loomade ülesostu alal. Isiklikud agendid kuulvad OMS § 449 lisa II järk 3 p. 6 alla ja on kohustatud oma tegutsemiseks lunastama III järgu kaubandusliku äritunnistuse, nagu Maksupeakomitee õigesti on seletanud.

Eeltoodud põhjustel riigikohus otsustas J. S. kaebuse jätta tagajärjeta.

Äride register

aprillikuu esimesel poolel.

(Järg.)

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

10. A. K ü n g, Pärnu, Riiutli 53, raamatu- ja kirjutusmaterjaalikaupl., ärip. Aleksei Küng.
11. Kristjan Leesik, Vee v., Sõõrike as., toiduainetekauplus.
12. Trükitööstus „Eha“ S. Lehtmets, Tallinn, Linda 7, ärip. Salme Lehtmets.
13. Vilhelmine Malin, Tartu, Kivisilla juures, pudukauplus.
14. E. M ä e m u r d, Tallinn, Luha 32, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Emilie Mäemurd.
15. Kaubanduskontor A. O m a n n, Tallinn, Hollandi põik 10—7, kummikalosside ja botikute esindus, ärip. Aleksander Omann.
16. Juuksetööstus „Prima“ J. P a p a k o s t a s, Tallinn, Viru 5, ärip. Jean Papakostas.
17. Karl P o o l a, Tallinn, Kalju 5—8, sadama puhastamistööde ettevõtte.
18. „Inglise Dancing“ A. P o o l g a s, Tallinn, Lai 5, ärip. Arseni Poolgas.
19. Sahodi veski Peeter Pärn, Satserinna v.
20. Ivan S a v j a l o v, Tallinn, veeteede valitsus, remonttööd.
21. Tallinna kivi ümbertöötamise tööstus K. S c h m i d t & K o, Tallinn, S. Karja 1.
22. Johan S u l t s e n b e r g, kalja- ja limonaaditööstus „Elksport“, Tartu, Soola 28.
23. Aleksander T r e i f e l d t, Tallinn, Paldiski mnt. 25, puruhoov.
24. „Kool“ Konrad U e x k ü l l - G ü l d e n b a n d, Pärnu, Vabadusväli 4, mehaanika- ja kaalu- tööstus.
25. Cilla V a l d, Tartu, Kauba 15, mütsikauplus, ärip. Cilla Goldov-Vald.
26. A. V a l e n t i n, Tallinn, Valgevase 5, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Aleksander Valentin.
27. Emilie V e i d e n b a u m, Tallinn, Terase 16, toiduainetekauplus.
28. Rudolf V e l s k e r, Tallinn, Laadaplats 208.
29. Richard V ä l j a o t s, Tallinn, Narva mnt. 39, toiduainetekauplus.
- hatust) William Salomon; põhikapital Kr. 50.000.—.
7. M. E s u l a pagari- ja kondiitriäri, Vändra, äripidaja Martin Esula.
8. J. E v a r t, Viljandi, Vaksali 18, lihakauplus, äripidaja Johannes Ewart.
9. R. H ö b e m ä g i, Tallinn, Luise 25, maalri-remonttööde ettevõtja, äripidaja Richard Hübemägi.
10. Oskar I l m a s s a a r, Käru, metsatööstus.
11. J a k o b s o n & K o, Pärnu, Aia 11—2, merekaubanduslikud tehingud, nagu laevade prahtimine, laevade rendileandmine ja -võtmine jne., usaldusühing, täisosanik Asta Jakobson, osakapital Kr. 1.000.—.
12. M. K a i s f e l d t, Penuja al., segakauplus, äripidaja Melanie Kaisfeldt.
13. Alide K a k k, Tartu, Turu 9—1, kudumistööstus.
14. Oskar K a l d e r, Vastseliina v., segakaupl.
15. August K a l d v e e, Aegviidu, pagariäri.
16. L. K a l l a s, Tallinn, Uus 28, moodsa peenmehaanika tööstus, äripidaja Lukian Kallas.
17. Rudolf K a l l a s, Tartu, Fortuna 13, vanarauakauplus.
18. Leiser K a l m a n o f, Kasaritsa v., Võrusoo, liha- ja vorstikauplus.
19. Anton K a l t m a n n, Keila v., Vasalemma, lihakauplus.
20. Jaan K a m d r o n, Laiksaare v., jahu- ja saeveski.
21. Eduard K a n g u r, Puurmanni v., segakauplus.
22. Mari K a n g u r, Kõo v., vesiveski.
23. Aleksander K a p p e, Tallinn, Liivalaia 48, lihakauplus.
24. Anna K a r j u s, Taatu, Kuperjanovi 70, möbleeritud toad.
25. A. K a r l s b e r g, Tallinn, Pikk 15—4, välismaa firmade esindus, äripidaja Aleksander Karlsberg.
26. Marie K a r r o, Karksi-Nuia, kirjutusmaterjalikauplus.
27. Leida K a r u k s, Tallinn, Uus-Kalamaja 15, juuksetööstus.
28. Peeter K a s a k, Tallinn, Tüve 32, aiatööstus.
29. August K a s k, Enge v., Mõisaküla, segakauplus.
30. Helene K a s k, Salla v., Käru lk., segakauplus.
31. Martin K a u b e r, Viljandi, Pärnu mnt. 4, jalgrattaäri.
32. Eduard K e e l, Erastvere v., jahuveski.
33. Jüri K e e r d, Vigala v., saeveski.
34. Leonhard K e l d e r, Keila v., Vasalemma, Jaama tee 4, pagari- ja kondiitriäri.
35. Paul K e r a, Tartu, Narva 88—7, kingsepatööstus.
36. Ida K e r e m e, Rakvere, Vaksali 31, õmblustöötkoda.
37. Otto K e s k ü l a, Tartu, Ülikooli 26, juuksetööstus.

Aprillikuu teisel poolel.**Registreeritud firmad:**

1. J o h a n n e s A n d r e i m a n n, Tallinn, Gonsiori 16—3, maalri-remonttööde ettevõtja.
2. M a r t i n A n d r e s s o o, Kaisma v., Kärge al., viina- ja õllekauplus.
3. Õmblustöötkoda HELMO M. A r u s a l u, Tallinn, Viru 1—6, daamide riiete õmblustöötkoda, äripidaja Marie Arusalu.
4. H e l m y B r e y e r, Tallinn, Väike-Karja 1, keemiline puhastus- ja dekateerimistööstus, prokurist Friedrich Breyer.
5. Ernst E r g, Penuja v. segakauplus.
6. Tööstuse ja kaubanduse o.-ü Estonafta, Tallinn, Pärnu mnt. 6, keemiasaaduste valmistamine ja menedga kauplemine, juhatase liikmed Jüri Varangu, Friedrich Solba, Viktor Udama, asjaajaja-direktor (väljaspool ju-

38. J. Kesler, Kohila v., Kohila al., segakauplus, äripidaja Julie Kesler.
39. Jaan Kesler, Kohila v., napsi-, likööri-, õlle- ja segakauplus.
40. Helene Kietz, Tallinn, Kaupmehe 31, mantlite laagritöökoda.
41. E. Kiige, Nõmme, Suur-Pärnu mnt. 112, leivatööstus, äripidaja Elvine Kiige.
42. Melanie Kiisk, Sindi al., Metsaotsa maja 3, pudukauplus.
43. Sergei Kilev, Senno v., jahuveski.
44. Joh. Kilkson, Vao v., jahuveski, äripidaja Johannes Kilkson.
45. Pauline Kippar, Tallinn, Narva mnt. 21, pudu- ja kübarakauplus.
46. Liisa Kipper, Pärnu, Tallinna mnt. 19-a, pagaritööstus.
47. Ida Kirp, Rakvere, Rägavene 10, toiduainetekauplus.
48. V. Kirschbaum, Nõmme, Suur-Pärnu mnt. 167, lihakauplus, äripidaja Vladimir Kirschbaum.
49. Peeter Kits, Kärstna v., Kärstna as., segakauplus.
50. Katy Kivimurd, Uulu v., Uulu as., segakauplus.
51. Jaan Kliimak, Rasina v., segakauplus.
52. A. Koba, „Saunja Puupapivabrik“, Kodasoo v., Saunja k., puumassivabrik, äripidaja Albert Koba.
53. Helene Kohv, Tallinn, Valgevase 8, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
54. Erhard Koik, Palupera v., jahuveski.
55. Artur Kokamägi, Tallinn, V.-Laagri 5, toiduainetekauplus; alaealise äripidaja loomulik eestkostja on ema Marie Kokamägi.
56. Kusta Kook, Tartu, Narva 46, talurahvatarvetekauplus.
57. Ev. H. Kolk, Tallinn, Paldiski mnt. 51-a, toiduainete- ja talurahvatarvetekauplus, äripidaja Evald-Hugo Kolk.
58. M. Kornõšov, Järvesuu v., Gorodištše k., koloniaalkauplus, äripidaja Mihail Kornõšov.
59. Veera Korp, Valga, Vabaduse 41, söögi-maja.
60. R. Krafft, Viljandi, Tartu 3, kullasepa- ja kellasepaäri; äripidaja Robert Krafft.
61. Olga Kravmeister, Valga, Pikk 41, toiduainetekauplus.
62. Pansion Kreisman, Haapsalu, Mere 16, äripidaja Sitsilie Kreisman.
63. Hilda Kressmanni õllekauplus, Röpina alevik.
64. Helmi Kriisemann, Tartu, Botaanika 35—5, pesuõmblustöökoda.
65. M. Kronk, Tallinn, Tatari 22, daamidekübaraäri, äripidaja Meeta Kronk.
66. Johannes Krusten, Tallinn, Löökesse 5, aiatööstus.
67. Söögimaja EESTI R. Kruuk, Tallinn, Pärnu mnt. 72, äripidaja Rudolf Kruuk.
68. Andreas Kruus, Tallinn, Jakobsoni 65, maadritööde ettevõte.
69. Alide Kull, Tallinn, Lai 26, harja- ja pinstitlikauplus.
70. Jul. Kull, Tallinn, Suur-Karja 6—3, rätsepätööstus, äripidaja Julius Kull.
71. A. Kummits, Tallinn, Laadaplats 195, jalaõudekauplus, äripidaja Anton Kummits.
72. L. Kungla, Tallinn, Laadaplats 191, jalaõudekauplus, äripidaja Liisa Kungla (end. nimi Kattenbach).
73. Eduard Kuppits, Valga, Kesk 2, liha-kauplus.
74. Konrad Kurepõld, Nõmme, Rahumäe 10, kiviraiumistööstus.
75. Vassili Kurmosov, Peipsiäärne v., Kasepää k., toiduainetekauplus.
76. Marie Kuus, Rakvere, Valksali 9, ikino.
77. Leenu Kuusemats, Raiküla v., telliskivitööstus.
78. Alma Kuusik, Abja-Paluoja, pagariäri.
79. Helmut Kuusk, Kasepää v., toiduainete-kauplus.
80. Johannes Kuusk, Tähtvere v., Ilmatsalu as., toiduainetekauplus.
81. Efim Kuznetsov, Petseri, Turuplats 10, koloniaalkauplus.
82. M. Käsnapu, Tallinn, Falkpargi 27-a, toiduainetekauplus, äripidaja Marta Käsnapu.
83. Herman Kõresaar, Uue-Võidu v., Viruveski, jahuveski.
84. Hendrik Kõverik, Karksi v., Nuia al., restoran.
85. Ada Kõhler, Rae v., Lagedi jaama juures, toiduainetekauplus.
86. Jüri Künnapas, Ellamaa jaam, põletispuude ost ja müük.
87. Marie Kütt, Tallinn, Aafrika 31, toiduainetekauplus (varem pidanud Tallinnas, Laadaplats 53, valmisriietekauplust).
88. Karl Laasi, Pärnu, Tallinna mnt. 1, pruugitud asjade kauplus.
89. Mehaaniline Puutööstus R. Lallo, Rae v., Aruküla, äripidaja Robert Lallo.
90. Juuli Liidlein, Pärnu, Poska 2, toiduainetekauplus.
91. Rudolf Liivaste, Esna v., saapa- ja naha-kauplus.
92. Marie Lindmann, Tantu, Tähe 57, majapidamistarvete- ja pruugitud mööbli kauplus.
93. J. Lokke, Võru, Kreutzwaldi 24-a, polsterdamistööstus, äripidaja Jakob Lokke.
94. Rudolf Löndre, Kambja v., toiduainete-kauplus.
95. Aleksander Maalman, Mäetaguse v., metsatööstus.
96. Jaan Meister, Tallinn, Aasa 7—1, rätsepätöökoda.
97. Chr. Meybaum, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 57—2, kaubanduskontor, äripidaja Christian Meybaum.
98. Kudumistööstus Josep Migdal Tallinn, Pärnu mnt. 109.
99. Anna Mälton, Valga, Kungla 14, toiduainetekauplus.
100. Rudolf Nurberg, Tallinn, Paldiski mnt. 25, puuhoov.
101. Julius Nõmtak, Haljala v., teemaja.
102. August Opmann, Tartu, Kiivi 22, toiduainetekauplus.
103. Ida Petersell, Tallinn, Lauupeo 12, pesutrikandusetööstus.
104. Juulia Peterson, Tallinn, Laadaplats 166, saapakaupllus.

105. Tartu portselanivabrik Harry Prüüs ja Ko., Tartu, Tiigi 78-c, taisühing, täisosanikud Harry Prüüs, Richard Triikka, Aleksander Rakov; osakapital Kr. 2.500.—
106. Anna Põlluaas, Tartu, Uueturu 7, pudukauplus.
107. Sissel Rabinovitsch, Tallinn, Rataskaevu 20—1, pappkarbitööstus.
108. Olga-Hermine Ragis, Valga, Väike-Sepa 1, toiduainetekauplus.
109. Rannakohvik Tamara Ramst, Kuressaare, Mererannal, kohvik.
110. Karoline Rattasep, Tartu, Narva 19, rohu- ja värvikauplus.
111. F. Raudik, Tallinn, Suur-Pääsukese 3, kurgisoolamisetööstus, äripidaja Friedrich Raudik.
112. Valter Raudkivi, Viru-Jaagupi, Küti v., segakauplus.
113. Oskar Raudnask, Tartu, Jaama 65, leivatööstus.
114. Alviime Rebane, Laiksaare v., toiduainetekauplus.
115. Rebasov, Harku v., toiduainetekauplus, äripidaja Liisa Rebasov.
116. Anna Reieri toiduainetekauplus, Vana-Vändra al.
117. August Reigo, Riisipere v., Nissi al., pagariäri (end. nimi Reimart).
118. Jaan Reilent, Pati v., metsatööstus.
119. Elise Reimann, Antsla al., Veski 3, saia-kauplus.
120. O. Reinardt, Tallinn, Tondi 14—8, toiduainetekauplus, äripidaja Olga Reinardt.
121. August Reinthal, Tartu, Raua 12, toiduainete- ja piimakauplus.
122. Reiter, Vigala naudteejaama juures, talurahvatarvetekauplus, äripidaja Hans Reiter.
123. Ehitusettevõtja Karl Riisikamp, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 78—7.
124. Jaan Riska, Saksi v., Arukiila, segakauplus.
125. Juuli Ristmaa, Kulksema v., Valaste k., jahuveski.
126. Therese Roger, Tuhala v., Tammiku as., segakauplus.
127. Karl Roiland, Meeksi v., jahuveski.
128. Marie Roose, Sangaste v., Lau k., segakauplus.
129. Rudolf Roose, Tartu, Tähe 8, toiduainete- ja piimakauplus.
130. Rapla jahu- ja saeveski Roosimann, Rapla v., äripidaja Hermann Roosimann.
131. Johannes Rootslane, Tartu, Uueturu 29, pruugitud asjade kauplus.
132. Emile Rose, Tallinn, Öuna 14, toiduainetekauplus.
133. Marie Rosenberg, Tarvastu v., talurahvatarvetekauplus.
134. V. Rosenfeldt, Tartu, Riia 83, koloniaal- ja veinikauplus, äripidaja Valli Rosenfeldt.
135. Kino „Rex“ J. Rosent, Valga, Kungla 4, äripidaja Johannes Rosent.
136. M. Rostok, Tallinn, Pilve 8—6, aurukatelde sisseüürimistööd, äripidaja Martin Rostok.
137. Marie Rull, Tartu, Kalatung 5, vamakraamikauplus.
138. Olga Ruuben, Haapsalu, Posti 18, saia- ja leivaäri.
139. August Rõõmussaar, Uue-Vändra v., Salmiku k., metsatööstus.
140. Paul Rõõbson, Peri v., segakauplus ja õllemüük.
141. Johan Rütisak, Karksi-Nuia, nahakauplus.
142. Alide Saar, Vao v., Väike-Maarja, liha-kauplus.
143. Amalie Saar, Tartu, Raekoja 2, raamatu- ja kirjutustarveteäri.
144. Söögisaal-kohvik „Metsa“ A. Saaris, Viimsi v., Pärba, äripidaja Karl-Albert Saaris.
145. G. Sagris, Anija v., Kõrve k., talurahvatarvetekauplus, äripidaja Gustav Sagris.
146. Eliise Sagur, Keila-Joa, toiduainetekauplus.
147. Julius Saksen, Rakvere, Vaksali 1, liha-kauplus.
148. Emma Saul, Kuigatsi v., Tursti veski, jahutööstus.
149. A. Saulep, Tallinn, Türipuu 9, toiduainetekauplus, äripidaja Amalie Saulep.
150. Kristjan Saun, Rakvere, Tallinna 12, rätsepätöökoda.
151. Eduard Schiller, Tallinn, Tedre 15, aiatööstus.
152. Jaan Schmidt, Vändra al., kirjutusmaterjali- ja raamatukauplus.
153. Möbleeritud toad „Hotell Nolte“ Aleksandra Schtschesnevski, Tallinn, Rüütli 16.
154. August Schäfer, Tallinn, Luha 38, liha-kauplus.
155. Rudolf Sein, Liigvalla v., segakauplus.
156. Elise Sepp, Veriora jaama juures, segakauplus.
157. Leena-Elisabet Sepp, Põltsamaa, Lossi 12, kodused lõunad.
158. Alma Sieckell, Tallinn, Paldiski mnt. 14, puuhoov.
159. K. Siig, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 10, mööbliäri, äripidaja Karl Siig.
160. Peeter Siliik, Satserinna v., segakauplus ja õllemüük.
161. August Silver, Tallinn, Vene 17, mehhanikatöökoda (peamiselt metallist käepideme te valmistamine).
162. Karl Simm, Tartu, Ropka aianduslinnaosa, krundid 76 ja 79, aiandus.
163. Viassili Sizov, Vilo v., S.-Ratševo k., jahuveski.
164. Johanna Soome, Järve v., Peeri k., segakauplus.
165. Julius Spiegel, Pärnu, Elisabeti t. nõõritööstus.
166. J. Stefankevitsch, Tallinn, Suur-Emika 8, liha-kauplus, äripidaja Jadviga Stefankevitsch.
167. August Steinberg, Anija v., Pirga k., segakauplus.
168. Ferdinand Steinberg, Tartu, Kalatung 3, pruugitud asjade kauplus.
169. Alma Sui, Iisaku v., Sõrumäe k., segakauplus ja õllemüük.
170. Jalanõudetööstus „Veenus“ A. Susi, Tallinn, Öuna 18—2, äripidaja Adele Susi.
171. Kadri Sustar, Karksi-Nuia, toiduainetekauplus.
172. J. Sutt, Väljandi, Lossi 31, sepikeada, äripidaja Jaan Sutt.
173. Martin Suure metsatööstus, Paadremaa v.

174. Koogi restoran T. Suurkask, Jõealtnie v., Koogi k., äripidaja Therese Suurkask.
175. Konstantin Sverschtschovski, Tallinn, Saiakang 3/5, puuviljakauplus.
176. Aleksander Taaring, Tallinn, Vene-Balti tehas 46—3, ehituskontor, prokurist Harry Haugas.
177. Aleksander Talu, Kunda-Malla v., segakauplus.
178. Heinrich Talu, Järva-Jaani, Pikk 22, liha- ja vonstikauplus.
179. Ado Tam m, Tartu, Vabaduspuiestee 9, naftasaaduste ja autotarvete müük.
180. Bertha Tam m, Võõpsu al., Röpina mnt. 29, koloniaalkauplus.
181. Elektri-mehaanikatööstus Estar J. Tam m, Tallinn, Herne 24, äripidaja Johannes Tamm.
182. Juhana Tam m, Tallinn, Kullasepa 6—2, rätsepätöökoda.
183. Anna Tam man, Surju raudteejaam, einelaud.
184. Emilie Tam mark, Jõgeveste v., jahuveski.
185. Erich Tam mur, Peipsiäärne v., Varnja k., talurahvatarvete kauplus.
186. August Tarto, Vesneri v., Kilgi, einelaud õlle müügiga.
187. Hilda Teder, Aleksandri v., segakauplus.
188. Olga Tedre, Vao v., Väike-Maarja, einelaud.
189. A. Tedremaa, Tallinn, Vaimu 4, toiduainetekauplus, äripidaja Armilda Tedremaa.
190. N. Tehnas, Nõmme, Turuplats 2, kudumisetööstus, äripidaja Nikolai Tehnas.
191. Marie Telg, Pärnu, Tallinna mnt. 19, saia- kauplus.
192. Aleksander Tellei, Sooniste v., Sooniste as., koloniaalkauplus.
193. Thomson, Palmse v., Võsu, pansion, äripidaja Karoline Thomson.
194. Aleksandra Tiidermann, Pärnu, Gustav-Adolfi 2, mantlitööstus.
195. Elvine Tiivas, Rakvere, Narva mnt. 8, eksportikaubandus.
196. Alice Tikenberg, Inglise v., Lau k., koloniaalkauplus.
197. Hindrek Tikermann, Harju v., toiduainete- ja riigiviinakaupluse.
198. Hans Toater, Tallinn, Veerenni 17, soolakaala- ja juurviljakauplus.
199. Arthur Tohver, Rapla v., Rapla al., toiduainete- ja pagariäri.
200. Arnold Tomann, Tapa, Ambla mnt. 25-a, toiduainetekauplus.
201. Jaan Tomberg, Tallinn, Reimanni 37, lukusepatööstus.
202. Linda Toomsoo, Säreveere v., miidekauplus.
203. Marie Torop, Tallinn, Tsemendi 9, toiduainetekauplus.
204. Johanna Treilop, Tallinn, Tatari 8, toiduainetekauplus.
205. Johann Treufeldt, Valga, Vabaduse 25, talurahvatarvete kauplus.
206. Joh. Trump, Tallinn, Vase 18—5, ehitusettevõtte, äripidaja Johannes Trump.
207. R. Truu, Tallinn, Paldiski mnt. 45, toiduainetekauplus, äripidaja Raiissa Truu.
208. Kustav Tuden, Kohtla-Järve, pagariäri.
209. Arnold Turk, Vöhmuta v., Paistevälja k., segakauplus.
210. Marie Tusti, Vihterpalu v., jahu- ja saeveski.
211. Victor Tõnisson, Tallinn, Vene 11—14, välismaa firmade esindus.
212. G. Tõlp, Pärnu, Vee 22, toiduainete- ja õllekauplus, äripidaja Georg Tõlp, prokurist Mihkel Tilk.
213. Ivan Uljanovski, Tartu, Riia 40, ajalehekiosk ja segakauplus.
214. H. Ummelas, Tallinn, Bekkeri tehas 57, pakkimiskastide- ja pakkimislaastudetööstus, äripidaja Harald Ummelas.
215. Viljandi mehaanika-töökodad H. Ungern-Sternberg & Ko, Viljandi, Mõisa tee 12, usaldusühing, täisosanik Heinz Ungern-Sternberg, osakapital Kr. 500.—
216. E. Uukivi, peenmehaanika-töökoda, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 3, masinateehituse- ja peenmehaanikatööstus, äripidaja Ernst Uukivi.
217. N. Vaga, Väana v., Väana-Jõesuu, toiduainete- ja õllekauplus, äripidaja Nikolai Vaga.
218. Juhana Vahtra, Putkaste metskond, metsatööstus.
219. Voldemar Vaikla, Tallinn, Uus-Kalamaja 28, toiduainetekauplus.
220. Helene Valdsõn, Röpina v., segakauplus.
221. Johannes Valter, Vihula v., Salatse k., segakauplus.
222. A. Vanamõis, Viljandi, Häire 2, toiduainetekauplus, äripidaja August Vanamõis.
223. Mantin Vannas, Tallinn, Uus 27, vanarauakauplus.
224. Rudolf Vasemägi, Tartu, Aleksandri 114, mahaparkimistööstus.
225. Veimer, Esna v., segakauplus, äripidaja Hugo Veimer.
226. August Veinstein, Tartu, Tiigi 78, postivedu autoga.
227. Amalie Veldt, Rakvere, Pikk 4, toiduainetekauplus.
228. Helmut Velsman, Nursi v., segakauplus.
229. Harald Vietmann, Vöhmuta v., saeveski.
230. Restoran „Linda“ S. Vendelin, Tallinn, Paldiski mnt. 8, äripidaja Sophie Vendelin.
231. H. Vepper, Nõmme, Kreutzwalldi 51—1, ehitustööde ettevõtja, äripidaja Hans Vepper.
232. Jalkanõudetööstus H. Veri, Tallinn, Piiskopi 2—10, jalkanõudetööstus, äripidaja Hendrik Veri.
233. Rudolf Veske rohu-, värv- ja kosmeetikaäri ilo, Võru, Jüri 5.
234. Anna Viibur, Ambla v., Ambla as., õllekauplus.
235. H. Viin, Nõmme, Suur-Pärnu mnt. 98/100, einelaud, äripidaja Helene Viin.
236. Märt Vinnal, Loodi v., Evardi, jahuveski.
237. Josif Vinogradov, Tallinn, Pärnu mnt. 137, aiandus.
238. J. Viskmann, Jõgisoo v., jõesüvendustööde ettevõtte, äripidaja Johannes Viskmann.
239. August Visnapuu, Kõlleste v., sega- ja õllekauplus.
240. Koloniaal- ja tubakakauplus „Soliid“ Hilda Vollmann, Viljandi, Lossi 21.

241. Anette Wulff, Tallinn, Aia 8—1, möbleeritud toad.
 242. Karl Vanda, Inglise v., jahuveski.
 243. Oskar Värsi, Tartu, Suurturg 9, kübara-

- ja moeäri.
 244. Nestor Zujev, Alatskivi v., Kõnu as., talurahvatarvetekauplus.
 (Järgneb.)

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tartu ärimhele Eduard Meksi kahekordne juubel.

13. mail s. a. pühitses Eestis üldiselt tuntud Tartu ärimhees Eduard Meksi oma 20-aastase äritegevuse juubelit. Uhtlasi saab E. Meksi ka 45-aastaseks, seega siis kahekordne juubel.

Eduard Meksi on üks väheseid eesti rahvusest mehi, kes on siirdunud karusnahkade kaubanduse alale, kus muidu enamasti tegutsevad teiste rahvuste liikmed.

Juubilar sündis 13. mail 1891. a. Rasina vallas käsitöölise pojana ja on end omal jõul üles töötanud, omades praegu Tartus mütsi- ja karusnahkade kaupluse. E. Meksi oma erakordse energiaga on suutnud väikesest kauplusest arendada välja soliidse kaubandusliku ettevõtte, mil meie rahvamajanduses on küllaltki suur tähtsus. E. Meksi ei piirdu üksnes sisemaa karusnahkade kaubandusega, vaid veab toorkarusnahku sisse ka välismaalt, valmistades neist ägasuguseid kar-

vamutse, kraesid ja muid esemeid, mida ta siis valmissaadustena müügile saadab.

Peale oma kutsetöö võtab juubilar elavalt osa ka seltskondlikust tööst, olles juba kauemat aega Kaub.-tööstuskoja juhatuse liige, III sekts. abiesimees ja tegutsedes veel paljudes organisatsioonides ja seltsides juhtivatel kohtadel.

Soovime omalt poolt tublile arimehele õnne ja edu tulevikuski.

Aleksander Ed. Jürgens 70-aastane.

9. mail täitus 70 eluaastat Aleksander Jürgensil, kes on Tallinna vanemaid äri- ja tööstustegelasi. Juubilari tuleb praegu pidada üheks meie pealinna vanimaks töösturiks, kelle ettevõtlikkus ja töömehoodid võivad olla eeskujuks paljudele noortele.

Aleks. Jürgens sündis Tallinnas 9. mail 1866. aast.; juba 15-aastase nooruna asus ta äriala-lisele tegevusele — alguses, mõistagi, õpipoisina, ent juba 5 a. pärast siirdub J. pealinna vanimasse koloniaalarisse — V. Demini juure, sealt

tuntud firma E. Güntheri juure, kuni 1902. a. omandas Palmbergi koloniaaläri ja asus selle juhtimisele; 1908. a. omandas juubilar mehaanilise graniidi- ja marmoritööstuse, mis asutatuna 1851. a. on oma ala vanimaid kogu Eestis. Praegu asub tööstus Kaupmehe tän. 7 ning on A. Jürgensi juhtimisel võrsunud eeskujulikemaks ettevõtteks sel alal kogu Balti riikides, olles tuntud välismaailgi. Suur enamik Eestis püstitatud monumentidest ja vabadussõjas langenute mälestussammastest on valmistatud A. Jürgensi firma poolt.

Vaatamata oma otsesele töörohkusele on juubilar leidnud aega ka omavalitsuslikuks ja seltskondlikuks tegevuseks. Nii oli ta üle 10 aasta, kuni Saksa okupatsioonini, Tallinna linnavolinik; kaitseliidus on ta selle algusest peale Lõuna malevkonnas, olles seal praegu kauaaegseks juhatause liikmeks; juba teist korda on J. Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni liige, ühtlasi tegev paljudes teistes seltskondlikes organisatsioonides.

Meie seisusolev kaubalaevastiku tonnaaž 15. aprillil.

Kaubandus-tööstuskoja kokkuvõtte järgi seisib 15. aprillil Tallinna, Pärnu, Narva, Kuressaare, Paldiski ja Loksa sadamais kokku 150 laeva 47.044 br.-reg.-tn. või ilma praamideta 132 laeva 45.110 br.-reg.-tn., sellest 37 aurikut 36.255 br.-reg.-tn. Lisades veel teistes sadamates ja kohtades seisvad purje- ja mootor-purjelaevad, tõusis seisusolev tonnaaž 60.000 br.-reg.-tn. või üle 40% eesti tonnaažist. 15. veebruaril samade kokkuvõtete järgi seisib veidi üle 56.000 br.-rg.-tn.

Seisus olevate laevade erakordne arv on seletatav tänavutalvise prahituru madala tasemega. Navigatsiooniks on oodata kogu tonnaaži sõituminekut. Skandinaavia riikides kõikus samal ajal seisusoleva tonnaaži arv 5—10% vahel.

New-Yorgi firma otsib ühendust Eesti firmadega.

Firma George Uhe Co, 80 Eight Avenue, New York, U. S. A., otsib ühendust eesti firmadega, kes kauplevad õlidega, keemiaainetega, vürtsidega jne.

Asjast huvitatud eesti ärid kirjutagu otsekohe üllaltähendatud aadressil.

Narva Väikekaupmeeste Ühing 10-a.

30. aprillil pühitses Narva Väikekaupmeeste Ühing oma 10-a. tegevuse juubelit. Sel puhul

korraldas ühing E. s. „Immarises“ piduliku aktuse, millele järgnes seltsiliikmete omavaheline koosviibimine.

Ühingu asutamist 10 a. tagasi põhjustasid kohaliku väikekaupmeeskonna majanduslikud mured. Toial olid väikekaupmehed suurel määral sõltuvad leivatööstuseist, kes jahusaadusi müüsid oma äranägemise järgi, arvestamata edasimüüjate huve. See oli võimalik seetõttu, et siis oli Narvas pagaritööstusi vähe, väiketööstusi polnud üldse, kaubarvitus oli aga tunduvalt suurem. Iga ettevõtte tootis nii palju kui suutis. Puudus üldse võistlus kauba pakkimises, samuti ka hindades. Sama hinnaga, millega tööstused müüsid kaupa oma äridest, anti leivad-saiad edasimüüjiks ka väikekaupmeestele. Sellase ebaloomuliku olukorra juures poodnikud olid sunnitud müüma jahusaadusi pisut kallimalt ja peletasid sellega ostjad eemale. Ka olid sel ajal Narvas ärimaksud väga kõrged. Need olid peamised põhjused, mis sundisid Narva väikekaupmehi organiseeruma. Ühinguale pandi alus 30. aprillil 1926. a. Iga aastaga ühingu tegevus on näidanud järjekindlat suurenemist ja praegu on ühingu leivatööstus suurimaid jahusaaduste väljavedajaid Narvas. Peale leivatööstuse on ühingul veel oma kohvi- ja kaljavabrik. Mööd. tegevusaastal tõusis ühingu kaubaladude läbikäik 376.000 kroonile ning tööstustel 80.000 kr. Ühingul on praegu 102 liiget.

August Trankmann †

1. mail kell 6 p. l. suri tuntud äriees ja Läti peakonsul August Trankmann kopsutromboosi tagajärjel.

Kadumu, sündis 15. aug. 1883. a. Saanud hariduse Tallinnas, siirdus ta Venemaale, kus töötas mitmes suuremas laevamaakleri- ja speditsoonikontoris. 1915. a. asutas ta Arhangelis firma A. I. Trankmann ja Ko nime all laevamaakleri- ja speditsoonikontori, kus töötas 1918. a. Seejärel asus Kadumu Tallinna, kus ta asutas firma sama nimetuse all, olles üks esimesi, kes Eesti iseseisvuse ajal asusid sel alal töötama. 1924. a. nimetati August Trankmann Argentiina vabariigi asekonsuliks ja 1934. a. Läti peakonsuliks Eestis. A. Trankmann oli väga energiline ja asjatundlik äriees ja hästi tuntud nii kodukui ka välismaal. Pikkemat aega oli Kadumu Kaubandus-tööstuskoja liige ja koja sadama ning merekaubanduse komisjoni liige viimase ajani. Väga elavalt võttis Kadumu osa ka seltskondlikust tegevusest, olles paljudes organisatsioonides ja juhtivatel kohtadel.

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Aktiva.	30. aprillil 1936. a.	Passiva.
1. Kattevara:		1. Põhikapital 5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides 34.124.731.45		2. Tagavarakapital 704.876.51
välisraha 2.462.599.92		3. Jooksvad kohustused:
2. Vahetusraha 1.628.738.35		a) pangatähed liikvel 41.887.269.—
3. Sisevekslid:		b) jooksvad arved:
kaubavekslid 9.345.153.27		valitsuse 14 344.879.36
põllumajandusl. 1.492.102.36		pankade 10.224.183.32
metsatööstusl. 37.008.01	10.874.263.64	teised 2.681.773.09
4. Laenud:		4. Muud passivad 6.630.035.—
valitsusele —		
teistele*) 10.578 645.24		
5. Kinnis- ja vallasvara 2.981.411.40		
6. Muud aktivad 18.822.626.28		
	<u>81.473.016.28</u>	<u>81.473.016.28</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 52,92%.

*) Selles summas vab val. poolt garanteeritud laene Kr. 1.806.007.64.

JUHATUS.

Tolliteateid.

Maksudevalitsuse direktori ringkiri nr. 391.

4. mail 1936. a.

Ringkirjade 31. juulist 1928/29. a. nr. 39 ja 15. septembrist 1928/29. a. nr. 54 § 3 osaliseks muutmiseks teatatakse, et majandusminister pani maksma alljärgneva tööaja Tallinna tolliinspektionis:

I.

Laevade ja ladude jaoskonna tööaeg on äripäeval kella 7—11 ja 12—16, laupäeviti kella

7—14, peale juuni-, juuli- ja augustikuu, millal tööaeg on kella 7—13, ja pühade laupäeval, millal töö lõpeb kell 12, kella 7—12-ni.

II.

Teistes jaoskondades on tööaeg kella 8—15, laupäeviti kella 8—14, peale juuni-, juuli- ja augustikuu, millal tööaeg on kella 8—13 ja pühade laupäeval, millal töö lõpeb kell 12, kella 8—12-ni, kusjuures kassa sulletakse kodanikele üks tund ja kantselei pool tundi enne tööaja lõppu.

Toiduainete turg.

London

9. V Bacon, kaal 112 Ingl. naela	
Iiri	sh. 86/—94/—
Daani	92/—
Hollandi	87/—
Eesti	83/—
Rootsi	87/—
Poola	83/—

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg
Northern Manitoba sh. 29/7¹/₂

Rosario Santa Fe	sh. —
Jahu, kaal — 140 Ingl. naela = 63,5kg	
Good Canadian	sh. 14/3
Odrad, kaal — 112 Ingl. naela = 50 kg	sh. 5/3
Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg	sh. 6/—
Linad, eif per tn.	
Livonian, Basis Risten	£ 61/—
Tows, Soviet	63/—

Või, Manchester 24. IV 36. a.

Eesti	sh.	89/— 91/—
Läti	"	89/— 91/—
Soome	"	95/— 98/—
Rootsi	"	95/— 98/—
Daani	"	101/— 104/—
Uus Meremaa, finest	"	93/—
" " first	"	90/—

Rukis.

La Plata, Hamburgis	"	3.30
" " Amsterdamsis	"	3.25
S. V. Suhkur, cwt. (50 kg.)	sh.	
Toores	"	4/8 ¹ / ₂ —4/9 ¹ / ₄
Hollandi	"	6/4 ¹ / ₂
Belgia	"	6/—
Tšehhi	"	6/6
Poola	"	5/7 ¹ / ₂
Riis		Rmk. 10.50

Hamburg.

Või 8. V.

Nisu. 11. V.

Sisemaa, 50 kg eest	Rmk.	
Manitoba I, cif 100 kg eest term. fl.		—
Hard Atlantic, cif 100 kg eest term. "		5.35

Deutsche Markenbutter	Rmk.	130.—
Feine Molkereibutter	"	127.—
Molkereibutter	"	123.—
Landbutter	"	118.—
Kochbutter	"	110.—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	28. IV	30. IV	1. V	2. V	4. V	5. V	6. V	7. V	8. V	9. V	11. V
Frank	74.98	74.98	75.01	75.05	75.35	75.41	75.32	75.51	75.57	75.60	75.29
Dollar	4.9381	4.9393	4.9393	4.9393	4.9618	4.9668	4.9587	4.9718	4.9756	4.9793	4.9637
Rootsi kroon	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.392	19.392	19.392
Daani kroon	22.40	22.40	22.402	22.40	22.40	22.402	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40
Norra kroon	19.902	19.902	19.903	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902	19.902
Saksa mark	12.285	12.290	12.290	12.290	12.330	12.325	12.290	12.305	12.305	12.315	12.295
Soome mark	227.06	227.06	227.—	227.—	227.—	227.06	227.06	227.06	227.06	227.06	227.06
Floriin	7.28	7.28	7.2825	7.2825	7.3225	7.3250	7.3075	7.33	7.3675	7.3875	7.2350
Liira	62.68	62.68	62.75	62.75	62.93	62.06	63.25	63.25	63.37	63.37	63.37
Helveetsia fr.	15.180	15.220	15.207	15.195	15.265	15.267	15.285	15.295	15.357	15.420	15.342
Tšehhosl. kr.	119.50	119.50	119.50	119.50	119.93	120.—	119.75	119.93	119.93	120.—	119.62
Belga	29.215	29.220	29.220	29.225	29.265	29.225	29.200	29.225	29.240	29.265	29.267
Peseeta	36.190	36.190	36.190	36.190	36.375	36.400	36.350	36.430	36.500	36.530	36.340
Šilling	26.37	26.37	26.37	26.37	26.50	26.50	26.50	26.50	26.50	26.62	26.56
Slott	26.25	26.25	26.25	26.25	26.25	26.31	26.37	26.46	26.43	26.43	26.37
Pengo	28.—	28.—	27.75	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	28.—	27.75	27.75
Latt	15.12	15.12	15.—	15.—	15.12	15.12	15.12	15.25	15.25	15.25	15.25
Litt	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.25	29.37	29.37	29.25	29.25
Tšerv	24.99	24.99	24.99	24.99	25.11	25.13	25.11	25.17	25.20	25.22	25.12
Eesti kroon	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Höbe p/unts	20 ³ / ₁₆	20 ⁵ / ₁₆	20 ⁵ / ₁₆	20 ¹ / ₄	20 ³ / ₈	20 ⁵ / ₁₆	20 ¹ / ₄	20 ¹ / ₄	20 ¹ / ₄	20 ¹ / ₈	20 ³ / ₈
Plaat. p/unts				11 ² / ₆						11 ² / ₆	
Kuld p/unts	140 sh 9 ¹ / ₂ d.	140 sh 9 ¹ / ₂ d.	140 sh 10 d.	140 sh	140 sh. 4 d.	140 sh. 4 ¹ / ₂ d.	140 sh. 8 d.	140 sh. 8 ¹ / ₂ d.	140 sh. 5 ¹ / ₂ d.	140 sh. 2 ¹ / ₂ d.	140 sh. 6 d.
	B E R L I I N										
	28. IV	29. IV	30. IV	2. V	4. V	5. V	6. V	7. V	8. V	9. V	11. V
Naelsterling	12.295	12.295	12.305	12.30	12.345	12.35	12.335	12.335	12.36	12.38	12.35
Frank	—	16.40	16.40	16.395	16.38	16.375	16.375	16.36	16.345	16.35	16.38
Dollar	2.490	2.491	2.491	2.490	2.488	2.487	2.487	2.486	2.483	2.483	2.485
Rootsi kroon	63.38	63.41	63.41	63.41	63.63	63.66	63.58	63.85	63.71	63.81	63.66
Daani kroon	54.89	54.91	54.91	54.91	55.11	55.13	55.07	55.07	55.17	55.27	55.13
Norra kroon	61.76	61.80	61.80	61.80	62.03	62.05	61.98	61.97	62.10	62.10	—
Soome mark	5.42	5.42	5.42	5.42	5.44	5.445	5.44	5.44	5.45	5.455	5.445
Floriin	168.93	169.—	169.—	168.99	168.65	168.60	168.63	168.57	167.65	168.58	168.02
Liira	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.62	19.57
Helveetsia fr.	81.10	81.11	80.66	80.92	80.90	80.82	80.65	80.70	80.144	81.18	80.40
Belga	42.10	42.11	42.10	42.11	42.20	42.25	42.24	42.25	42.30	42.32	42.21
Latt	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—	81.—
Eesti kr.	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—
Litt	41.95	41.96	41.96	41.87	41.87	41.87	41.88	41.87	41.82	41.82	41.81

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

		Kroonid.			Kroonid.
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg eest ühes valge puuvillase kotiga.					
Nisupüütl:					
„Eesti parem“	100 kg.	42.—	Liha, sea, I sort	1 kg.	0.60—0.62
„Kalev“	„	35.—	Liha, looma, I sort	„	0.32—0.50
„Kungla“	„	33.—	Ölikoogid, linaseemne	100 kg.	11.50—12.25
„Sampo“	„	24.—	„ päevalille	„	—
Manna	„	44.—	„ karjasõöt	„	9.25
Granular	„	38.—	Sojatangud	„	12.50
Poolsõre	„	44.—	Nisukliid	„	8.50
Sõre	„	44.—	Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.49.5—0.62.5
Rukkipüütl	„	22.—	„ „ Mitkal „	„	0.36.5—0.47.5
Kaerahelbed	1 kg	—30	Linahindade noteerimise komisjon noteeris 24. IV 1936 järgmised liina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi liina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):		
Jahud: rukki	100 kg.	14.20—15.—		Petersi- ja Võrumaal	Mujal Eestis
„ püütl	„	22.—	Lina, ristna R	94	93
nisu pehme — sõre	24.00—44.—		hoffsdreiband HD	85	85
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg.	—30	dreiband D	76	77
A/S. Rotermanni teh.			ordinäärdreiband OD	65	64
Jahud: rukki	100 kg.	14.00—14.50	liivi ordinäärdreiband LOD	54	53
„ „ püütl	„	18.60—21.—	takupraak H	42	41
„ nisu, pehme — sõre	„	24.00—43.—	Ehitustakk		
Nisu Eesti	„	16.00—22.—	Tendants: langev.		
„ Vene	„	25.—	Takud Codilla I	1 kg	54
Rukis	„	12.00—12.50	„ „ II	„	42
Kaerad, toidu	„	11.50—12.—	„ ehituse	„	17
Odrad, õlle	„	14.00—18.00	Linaseemned, külvi,	100 kg	27.00—28.—
„ toidu	„	15.—	Õlilinaseemned %/o baas	„	18.00—19.—
Riis, Burma II	„	44.50—45.50	Kivisüsi, auru, Yorkshire,		
Kartulid, piirituse	„	—	2 korda pestud, sepa	1000 kg	27.50
„ vabriku	„	2.00—2.40	„ auru, Newcastle	„	26.—
„ sõõgi	„	2.80—3.20	„ „ sepa	„	—
Kartulitärklis „Supérieur“	„	23.—	„ „ saksa	„	—
Siirup, kartuli, 42% ₀	„	24.00—26.—	Koks, kütte	„	—
Glükoos	„	24.00—26.—	„ gaasi, Tallinna gaasivabr.	„	50.—
Margariin, kodumaa	„	70.00—80.—	Kütteturvas (riigi turbatööst.)	„	8.30
Juust, „schveitsi“, kodumaa	1 kg.	1.25	Põlevkivi, fr. ladu Tall., netto	„	8.—
Kakao, Hollandi	„	1.80—2.40	Kütteõli	100 kg.	4.60 (v. 5.—)
„ Eesti	„	1.00—2.30	Raskeõli	„	7.25 (v. 5.—)
Kohv, Rio, Santos jne.	1 kg.	4.35—5.—	Estobituumen A. B. C (gudrong)	100 kg	
„ Kesk-Ameerika sordid	„	6.50—7.50	tünnid br.	„	8.75
Tee, laht., oransh Pekoe, Tseilon	„	5.50—6.—	„ D. E. (pigi)	„	8.75
Tee, laht., oransh Pekoe, Java	„	5.00—5.50	Katuselakk,	„	9.25
Suhkur, peenike, valge Inglise	100 kg	42.75—43.00	Fenolaat, tünnides, netto	„	4.75 (v. 5.—)
„ „ „ Poola	„	42.50—42.75	Karbolineum „Estokarbolineum“		
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun			A. B, netto	„	9.75—10.75
Irboska ja Narva, mäesool	„	2.50		(v. 8.—)	
„ lahtine, Saksa, fr. Tallinn	„	2.50	„Estokarbolineum“ C, netto	„	7.75 (v. 8.—)
„ „ Vene,	„	2.30	Raualakk, tünnides, netto	„	16.75 (v. 8.—)
„ „ Hispaania meresool	„	2.00—2.10	Imbutusõli A, netto, tünnides	„	—
Heeringad, Šoti Spent	tünn	26.00—29.—	„ B „ „	„	—
„ „ „Matties“ I s.	„	37.00—40.—	„ C „ „	„	5.25 (v. 5.—)
„ „ „Matties“ II s.	„	34.00—35.—	Tolmuõli	100 kg.	5.— (v. 5.—)
„ „ „Matfulls“	„	40.00—45.—	Asfaltmastiks	„	5.25
			„ emulsioon	„	9.25

	Kroonid
Viljapuu-karbolineum, netto . . . ltr.	0.30
Autobensiin	0.26
Diiselmootornafta 1kg.	0.10
Mootorpetrooleum, fr. iga sihtj.	0.11
" -nafta	0.10
Raud, sordi 100 kg.	14.00
" latt	14.00
" vits	18.00—18.50
" plekk	19.00—27.—
" plekk, tsingitud	30.00—34.—
" talad	14.50
Teras, vedru	23.00—25.—
" valu	80.00—90.—
" talla, ree	17.50
Malm	—
Inglitina	450.—470.—
Seatina	40.—42.—
Vaskplekk, punane 100kg.	135.—180.—
" valge	120.—160.—
Tsinkplekk	63.00—75.—
Masinaõli,	18.00—19.—
Mootoriõli, ameerika	35.00—60.—
Autoõli, poola	—
" ameerika ja daani	33.00—60.—
O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
teõli, tsistern. fr. Tallinn . 1000 kg	45.00—50.—
Linaseemneõli 100 kg	71.00—73.—
Värnits	72.00—73.—
Tsilindriõli, Ameerika	29.00—43.—
Nafta, Vene	10.50—11.—
" Ameerika	10.00—10.50
" Poola	10.00—10.50
Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	11.50—12.50
" Ameerika " " "	11.50—12.50
Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi-	
tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l. netto	0.26
O/Ü. Eesti Kiviõli bensini „Estolin“,	
tsistern. fr. Tall., ühesteedemaks.	—,29
Bensiin, I s. välisbensin . . . 100 kg	40.—
Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. ltr.	32.00—34.00
Pesusooda, kodumaa 100 kg	8.50—8.75
Seebikivi	28.50—31.00
Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg.	6.—
" tsinkvalge, välism.	0.42—0.44
" tinavalge,	0.75—0.77
" ooker,	0.16—0.26
Superfosfaat kott	4.65—5.05
Segafosfaat 22—23%	4.15
Kaalisool	10.65
Lubisalpeeter	13.75
Lubiammoonsalpeeter kott	16.—
Vävelhapu ammoniaak 20%	14.—
Fosforiit, eesti, 25—27%	3.15
Nitrofoska	21.15—25.—
Paber, rotatsiooni 100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda,	
pütt 170 kg, fr. Rakvere, pütt	6.45
Kriit, toores 100 kg.	4.00—4.50
" pestud	4.00—4.50
Kivitõrv	14.00—22.00
Puutõrv	15.00—17.00
Lubi	3.—
Kips, jahvatatud	13.—
" krohvimise	32.00
" elliskivid, I s., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.	48.00
Tiilikaat, I s., fr. vabrik	40.00
Sulitikud, originaalkast (5000 toosi)	126.—
Tallanahk, eesti nahast 1 kg.	2.30—2.60
allanahk, Ameerika, I s.	2.40—2.60

Tallanahk, Ameerika, II s. 1 kg.	2.40
" " " III " " " "	2.40
Metsamaterjalide hinnad fr. laduplats Tallinn.	Kroonid.
Palgid: kuusk ja mänd . . . thm. kr.	13 00—14.—
Pakud, kuuse rm. "	7.—
" kase thm. "	14.00—24.—
" lepp, I sort "	32.—
" " II sort "	20.—
" haab, I " "	35.—
" " II " "	25.—
Saetud materjaal, plangud + 25% laudu	
" kuusk u/s	27.—
" " IV sort.	23.—
" mänd u/s	28.—
" " IV s	24.—
Kastilanaad	40.—
Paberipuu r.-m.	6.—
Toepuu	5.60

Tendents: üldiselt muutusetu.

Puuvill. Liverpooli börs.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pennides (d) loko 6.43

mai 6.12, juuli 5.94 okt. 5.59, dets. 5.51.

Peekonsigade hindadeks on 20.—25. IV 1936:

Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort	Siseturu hinnad.
60—72 kg	0.7	0.62	0.56		
55—59,5 " }	0.62	0.58	0.52		
72,5—75 " }					
50—54,5 " }	0.58	0.54	0.51		
75,5—80 " }					

Kanamunad. Tendents

Põllutööstusministeeriumi Põllumajand. Osak. kana munade hinna noteerim. komisjon noteeris järgmised kanamunade hinnad: 1 kg ekspordimune hind franko kogumispunkt Kr. —, koos juuremaksuga hinnad franko kogumispunkt Kr. — kg. mis vastab:

50 gr. raskuste munade juures kr.	4,5 kümme
55 " " " " " "	4,9 " "
60 " " " " " "	5,4 " "
1 kg siseturu mune Kr. —, mis vastab:	
üle 50 gr. raskuste munade juures Kr.	5,4 kümme
üle 40—50 gr. " " " "	4,4 " "

Või. — Tendents vaikne.

I s. 1 kg kr. 1.14, mis on tulnud sisse 25.IV—1. V 36.

Prahid.

Lina	
Tallinn — Gent 1016 kg.	sh 26/—
" — Dundee	" 27/6
" — Belfast	" 37/6
Puumaterjalid. Standard	
Tallinn — London	sh 30/— n.
" — Hull	" 34/— gr.
" — Southampton	" "
" — Manchester	" 38/—
" — Grangemouth	" 27/6
" — Belfast	" 42/6
" — Dundee	" 29/—
" — Antwerpen	" 33/6
" — Gent	" 33/6
" — Rotterdam	" 30/—
" — Amsterdam	" 34/—
Segakaup.	
Tallinn — Stettin 1000 kg.	rmk. 18.—30.—
" — London 1016 kg.	sh 17.—40/—
" — Stokholm 1000 kg.	rkr. 11.—30.—
" — Stettin, vöi, tünn	rmk. 1.50
" — London	sh. 2/6

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil 30. IV 1936. a.

Väärtpaberid	Nomin- väärt	Viimane divid.	Tehtud	Ostjad	Müüjad
1927. a. 7% E. v. välislaen (dollarites)	1000	—	—	3600	3700
1927. a. 7% välislaen £ Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C. (55 a.) 2.66% Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad: seeria D. (20 a.) 2.66% „ E. (20 a.) 2.66% „ F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	1750	1800
Pikalaenu Panga: pantlehed (20 a.) 6%	1000	—	—	1000	—
võlak. (20 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
„ (5 a.) 5%	5000	—	—	5000	—
„ (5 a.) 4½%	5000	—	—	5000	—
„ (5 a.) 4%	5000	—	—	5000	—
Asunduskapit 4% võlakirj. 6% Eesti Hüpoteegi Panga pantlehed	100	—	—	90	91
5% Eesti Maakrediitseltsi pantlehed	100	—	—	96	97
5% Tall. Immoilpanga pantlehed rbl.	100	—	—	3.—	3.25
4½% Eesti Maapanga pantlehed (7 s.)	100	—	—	95	—
Aktsiad:					
Eesti Panga aktsiad	50	8%	—	63	66
Krediit Pank	50	5%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	—	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	—	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s.	50	—	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	50	8%	—	—	—
Eesti Union kindl. a/s.	50	4%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu ja apteegi kauba ühing	100	6%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	3%	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	—	—	—	—
„Hansa“ kinnit. a/s.	50	—	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	—	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	—	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Motor“ o/üh.	50	—	—	—	—
Narva kirjastusühisus.	50	—	—	—	—
Piirituse puhastamisevabrikute o/üh.	500	3%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindlustuse a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a.-s.	50	3%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	8%	—	—	—
Saku õlletehas a/s.	50	—	—	—	—
C. Siegel a.-s.	50	6%	—	—	—
Sindi Tekstiilvabrikute üh.	50	—	—	—	—
Türi Paberi ja Puupapi vabrik a.-s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a.-s.	50	—	—	—	—

Tallinna fondibörsi kursisedel.

		6. V 1936	7. V 1936	8. V 1936	9. V 1936	11. V 1936	12. V 1936
New-York dollar	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 3.64	3.64	3.64	3.63	3.63	3.64	3.64
	M. 3.72	3.72	3.72	3.71	3.71	3.72	3.72
London 1 naelsterl.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
	M. 18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berliin (clearing) 100 s. riigim.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 135.—	135.—	135.—	135.—	135.—	135.—	135.—
	M. 138.50	138.50	138.50	138.50	138.50	138.50	138.50
Helsingi 100 soome m.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98	7.98
	M. 8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40	93.40
	M. 94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60	94.60
Kopenh. 100 daani kr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85	80.85
	M. 82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05	82.05
Oslo 100 norra kr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95	90.95
	M. 92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15	92.15
Paris 100 prants. fr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 24.00	24.00	23.95	23.90	23.90	24.05	24.05
	M. 24.30	24.30	24.25	24.20	24.20	24.35	24.35
Amsterd. 100 floriini	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 247.15	247.50	246.60	245.—	245.—	247.—	247.—
	M. 250.05	250.50	249.60	248.—	248.—	250.—	250.—
Riia (clearing) 100 latti	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. —	—	—	—	—	—	—
	M. 118.30	118.30	118.30	118.30	118.30	118.30	118.30
Zürich 100 helv. fr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 118.50	118.50	118.35	117.50	117.40	118.—	118.—
	M. 120.00	120.—	119.85	119.—	118.90	119.50	119.50
Brüssel 100 belgat	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 61.95	62.00	61.95	61.85	61.85	61.90	61.90
	M. 62.95	63.00	62.95	62.85	62.85	62.90	62.90
Milaano 100 liirat	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. —	—	—	—	—	—	—
	M. 29.50	29.50	29.50	29.25	29.25	29.25	29.25
Praha 100 tšehh. kr.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 15.05	15.10	15.05	15.—	15.—	15.10	15.10
	M. 15.35	15.40	15.35	15.30	15.30	15.40	15.40
Viin 100 austr. sh.	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 68.85	68.85	68.85	68.60	68.60	68.60	68.60
	M. 70.25	70.25	70.25	70.—	70.—	70.—	70.—
Budapest 100 pengot	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. —	—	—	—	—	—	—
	M. —	—	—	—	—	—	—
Varssav 100 slotti	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 68.80	68.65	68.40	68.40	68.40	68.50	68.50
	M. 69.80	69.65	69.40	69.40	69.40	69.50	69.50
Kaunas 100 litti	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 60.90	60.90	60.70	60.70	60.70	60.80	60.80
	M. 62.40	62.40	62.20	62.20	62.20	62.30	62.30
Danzig 100 guld-nat	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 68.80	68.65	68.40	68.40	68.40	68.50	68.50
	M. 69.80	69.65	69.40	69.40	69.40	69.50	69.50
Madrid	T. —	—	—	—	—	—	—
	O. 49.60	49.60	49.50	49.50	49.40	49.60	49.60
	M. 50.60	50.60	50.50	50.40	50.40	50.60	50.60

NAHAKAUBAD:

Tallanahad „Union“ jne. jne.,
pastla-, pinsoli- ja raagnahad,
saapa pealis- ja voodrinahad,
kingsepa- ja sadulsepatarbed,
kalurite ja jahimeeste saapad,
O-ü. „Põhjala“ ja „Quadrat“
kalosse ja mitmesuguseid kum-
mist jalanõusid.

A-s. „Globus-Union“ jalanõusid
jällemüüjatele tehaste suurmüü-
gi hindadega. Igasugused kerge-
d suvejalanõud ja toakingad.

SOODSAIM OSTUKOHT.

Müük suurel ja väikesel arvul.

NAHA-, JALANÕUDE- JA HOBUSE-
RIISTADE-KAUPLUS

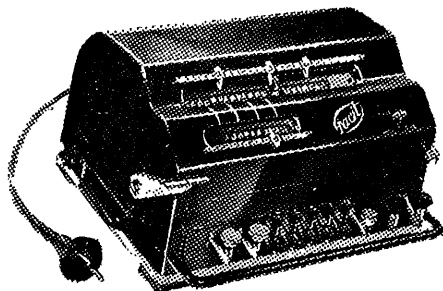
N. BÖSTROV

Tallinn, Veneturg 1, tel. 313-13.

10-sõrmikuline
arvutusmasin

FACIT

on tehnika
viimne sõna

käsitsi või elektriga töötamiseks

Vd Loun & Schitikov

Tallinn, Niguliste 18. Tel. 434-37.

Rootsi reaskülvimasinad „AKTIV“,

1936. a. mudel,

on hinnaväärseimad reaskülvimasinad ● Laos rohuüidumasinad „AKTIV“
ja teisi masinaid ning osi ● Nõudke katalooge ● Jalgrattad „ADLER“

K-m. ANTON VILLBERG, Tallinn,

Paldiski mnt. 5, telefon 452-51,

Osakonnad: RAKVERES, Vaksali t. nr. 5. TARTUS, Raekoja nr. 7.

Igal pool saadaval:

Maailmakuulsad kärbses-
püüdjad
„AEROXON“
kinnitajaga.

Hoffmann'i
riisitärklis,
(kaubamärk kassi kuju-
tusega).

Kõige paremad habemenoa-
terad (šiletid)
„HARDHEAD
GOLD“

Esindaja: **N. SCHILLING ja Ko.**

Tallinn, Pikk tän. 27 (sissekäik Hobuse t. 2), tel. 437-29.

NARVA LINAKETRAMISE MANUFAKTUURI

KONTOR: TALLINN, JAANI 11

Valmistab linaseid riideid:

pesu-, voodi-, laua-, kleidi-,
mööbli-, käterätiku- jne. ning

uuemates mustrites:

päevatekid, põrandavaibad, voodi-
esised vaibad, põrandariided

MÜÜGIL KÕIGIS SUUREMAIS MANUFAKTUURÄRIDES ÜLE MAA.

PÕLLUMAJANDUSMASINAD:

REHEPEKSUMASINAD

„THERMÆNIUS“

TRAKTORID JA MOOTORID

„FORDSON JA „SKANDIA“

NIIDUMASINAD

LOOREHAD

HEINAKAARUTAJAD

KOORELAHUTAJAD „WESTFALIA“

PIIMAKANNUD „LEHM“

MAAHARIMISRIISTAD, IGASUGUSED

„HERKULES“

„FORD“-AUTOD

GOODYEAR KUMMID

„VICTORIA“- MOOTOR- JA JALGRATTAD

TALLINN,
V. SADAMA 11

A.-S. ESTAKLAND

TARTU,
NARVA 3